Τὸ φύλλον δραχ. 2,50 καὶ διὰ τὸ Ἐξωτερικὸν 2½ πέννες.

Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΦΗΒΟΥΣ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΔΑΣ

Συνιστώμενον ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας ὡς «τὰ κατ' ἐξοχὴν παιδικὸν περιοδικὸν αὐγγραμμα, ἀληθεῖς παρασχὸν εἰς τὴν χώραν ὑπηρεσίας», καὶ ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως ὡς «ἀνάγνωσμα ἄριστον καὶ χρησιμώτατον εἰς τοὺς παῖδας».

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Ἐτησία δραχμὰς 100. Ἑξάμηνος δραχ. 55. Τρίμηνος δραχ. 30.

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ: Αἰγύπτου χρυσᾶ δηνάρια 50.— Ἀμερικῆς δολλάρια 4.— Ἀγγλίας καὶ ὅλων ἐν γένει τῶν ἄλλων Κρατῶν σελλίνια 10.

Ἑξάμηνοι καὶ Τρίμηνοι ἀναλόγως.

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΙΔΡΥΘΗ ΤΩι 1879

ΙΔΡΥΤΗΣ - ΕΚΔΟΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΤΟΜΟΣ ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ

Ἀρχίζει τὴν 1ην Δεκεμβρίου, ἀλλ' αἱ συνδρομαὶ ἀρχίζουν τὴν 1ην οἱουδήποτε μηνός.

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ὁδὸς Εὐριπίδου ἀριθ. 42, παρὰ τὸ Βαρβάκειον.

Περίοδος Β'.—Τόμος 37ος | *Ἐν Ἀθήναις, 11 Ἰανουαρίου 1930* | *Ἔτος 52ον.—Ἀριθ. 6*

ΤΙ ΓΙΝΕΤΑΙ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

ΤΑ ΚΑΛΑ ΜΙΑΣ ΠΛΗΜΜΥΡΑΣ

Κάποιος εἶπε μιὰ φορὰ ὅτι ὁ καλὸς Θεὸς φρόντισε καὶ τοποθέτησε πλάϊ σὲ κάθε πόλη κι' ἕνα ποτάμι, γιὰ νὰ ἐξυπηρετεῖ τοὺς κατοίκους της. Κι' ἡ νόστιμη αὐτὴ κουταμάρα ἔμεινε ἱστορική. Γιατί βέβαια δὲν ἔβαλε ὁ καλὸς Θεὸς τὰ ποτάμια πλάϊ στὶς πόλεις, ἀλλὰ οἱ ἄνθρωποι — μὲ τὴ φώτιση βέβαια τοῦ Θεοῦ — πῆγαν καὶ βρῆκαν τὶς τοποθεσίες ἀπ' ὅπου περνοῦσαν ποτάμια κι' ἔχτισαν ἐκεῖ τὰ χωριά τους, ποὺ μεγαλώνοντας σιγὰ-σιγὰ γίνηκαν πόλεις. Ἔτσι τὸ Παρίσι εἶναι χτισμένο ἐπάνω στὸ Σηκουάνα καὶ τὸ Λονδῖνο ἐπάνω στὸν Τάμεση.

Τὰ δυὸ αὐτὰ ποτάμια, ἐκτὸς ἀπὸ τὶς ἄλλες εὐεργεσίες ποὺ παρέχουν στοὺς κατοίκους τῶν δύο μεγαλουπόλεων, ἐπειδὴ τυχαίνει νὰ εἶναι μεγάλα καὶ «πλωτά», χρησιμεύουν πρὸ πάντων γιὰ συγκοινωνιακὸ μέσο τῶν πόλεων αὐτῶν μὲ τὴ θάλασσα. Ἀπὸ τὰ ποτάμια αὐτὰ περνοῦν τὰ πλοῖα, σὰν ἀπὸ ἕνα φυσικὸ δρόμο, ποὺ γιὰ τὸ φτιάξιμό του δὲ δούλεψε κανένας, οὔτε ξοδεύτηκε λεφτό.

Μὰ τὸ «ὑγρὸ στοιχεῖο» πάντα ἔχει τοὺς θυμοῦς του καὶ τὶς τρέλλες του. Κάθε τόσο, τὰ μεγάλα ποτάμια ξεχειλίζουν, πλημμυρίζουν καὶ κάνουν σωστὲς καταστροφὲς στὶς συνοικίες, ποὺ εἶναι χτισμένες πλάϊ στὶς ὄχθες τους. Τὰ νερὰ ὁρμοῦν στὶς αὐλές, στὰ σπίτια καὶ τὰ σκεπάζουν πολλὲς φορὲς ὡς τὶς στέγες! Τότε πιὰ εἶναι ἀληθινὴ δυστυχία γιὰ τοὺς φτωχοὺς πληθυσμούς. Κι' ὅμως αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι δὲν παύουν νὰ γαποῦν τὸ «ποτάμι τους», ἀπαράλλαχτα ὅπως οἱ θαλασσινοὶ ἀγαποῦν τὴ θάλασσα, μ' ὅλο ποὺ τοὺς ἔχει τυραννήσει καὶ τοὺς ἔχει πάρει κι' ἀνθρώπους.

Δὲν εἶναι πολὺς καιρός, ποὺ ὁ Τάμεσης, τὸ μεγάλο ποτάμι ποὺ διασχίζει τὸ Λονδῖνο, ἔκαμε μιὰ τέτοια πλημμύρα. Τὰ νερὰ μπῆκαν καὶ μέσα στὰ χαμηλὰ σπίτια κι' ἔκαναν ζημίες. Εὐτυχῶς δὲν σηκώθηκαν πολὺ καὶ δὲν ἔφτασαν νὰ σκεπάσουν τὰ σπίτια καὶ νὰ καταστρέψουν ὁλόκληρες συνοικίες, ὅπως εἶχε γίνει κάποτε μὲ τὴν πλημμύρα τοῦ Σηκουάνα. Πάντα ὅμως ἡ θέση τῶν φτωχῶν ἀνθρώπων δὲν ἦταν καθόλου εὐχάριστη: νὰ μαζεύουν τὰ πράγματά τους, νὰ μὴν ἔχουν ποῦ νὰ πλαγιάσουν, νὰ βρίσκονται χωρὶς σπίτι!

Μέσα σ' αὐτὴ λοιπὸν τὴ δυστυχία καὶ τὴ συμφορά, τὰ παιδιὰ τῶν Λονδρέζων βρῆκαν ἕνα τρόπο νὰ διασκεδάζουν. Τί κι' ἂν τὰ σπίτια ἦταν ἄνω κάτω καὶ τὰ νερὰ ἔμπαιναν μέσα; Στὸ δρόμο εἶχε σχηματισθεῖ ἕνα ποτάμι ρηχό, ἥσυχο, ἀκίνδυνο. Δὲν ἦταν ἕν' ἀληθινὸ δῶρο τοῦ Τάμεση πρὸς τὰ παιδάκια, — παιδάκια ναυτικῶν καὶ βαρκάρηδων, ποὺ τ' ὄνειρό τους ἦταν νὰ ἔχουν δική τους

«Ὁ καπετάνιος εἶναι ὅλος χαρὰ καὶ περηφάνεια . . .» (Σελ. 62, στ. α'.)

βάρκα καὶ νὰ τὴ διευθύνουν; Ποῦ θἄβρισκαν τέτοια εὐκαιρία καὶ πιὸ κατάλληλη «θάλασσα» γιὰ τὰ παιχνίδια τους; Πῆραν λοιπὸν τὶς σκάφες, τὰ μπάνια, ὅ,τι ἄλλο βρῆκαν, τ' ἀρμάτωσαν, μπῆκαν μέσα—καὶ ἔγια μόλα γιὰ τ' ἀνοιχτά!

Κἀθὼς τὰ βλέπετε στὴν εἰκόνα, εἶναι χαρούμενα κι' εὐτυχισμένα. Τὸ ἀγοράκι, ὁ καπετάνιος, εἶναι ὅλος χαρὰ καὶ περηφάνεια γιὰ τὸ καράβι ποὺ διευθύνει. Τὸ κοριτσάκι, ἡ ναυτοπούλα του, εἶναι λιγάκι φοβισμένη καὶ πιάνεται καλὰ νὰ μὴ χάσει τὴν ἰσορροπία της. Ἀλλὰ μ' ὅλο ποὺ φοβᾶται (ἔ, ὅλα τὰ κορίτσια δὲν εἶναι γεννημένα γιὰ νὰ γίνουν Μπουμπουλίνες!) ὡστόσο τὸ παιχνίδι αὐτὸ τῆς ἀρέσει καὶ τὴν εὐχαριστεῖ.

Μοῦ φαίνεται ἀλήθεια, πὼς ἂν ἔβλεπε τὴν ὡραία αὐτὴ παιδικὴ εἰκόνα, (ποὺ εἶναι, σημειώστε, ἐκ τοῦ φυσικοῦ) ὁ κουτὸς ἐκεῖνος, ποὺ εἶπε πὼς ὁ καλὸς Θεὸς ἔβαλε πλάϊ σὲ κάθε πόλη κι' ἕνα ποτάμι, σίγουρα θἄλεγε πάλι πὼς ὁ καλὸς Θεὸς κάνει καμμιὰ φορὰ καὶ καμμιὰ πλημμύρα, γιὰ νὰ παίζουν τὰ καϊμένα τὰ παιδάκια!

ΠΕΤΡΟΣ ΠΥΡΓΟΤΟΣ

Ο ΓΙΟΣ ΤΟΥ ΒΑΡΚΑΡΗ

Τὸ ρολόϊ, ποὺ ἦταν κρεμασμένο στὸν τοῖχο τῆς καλύβας τοῦ μπάρμπα-Δημήτρη, χτύπησε δυὸ μετὰ τὰ μεσάνυχτα. Ὁ κὺρ-Δημήτρης ξύπνησε ἀμέσως. Ἕνας παράξενος κρότος τοῦ φάνηκε πὼς σίμωνε ὁλοένα στὴν καλύβα του.

— Τί νὰ τρέχει ἄραγε; σκέφθηκε, πολεμώντας νὰ σηκωθῆ.

Ἔκαμ' ἕνα κίνημα, ἀλλὰ ὁ δυστυχισμένος ἦταν παραλυτικὸς κι' ἔμεινε πάλι στὴν ἴδια θέση.

Μιὰ ἀχτίδα τοῦ φεγγαριοῦ γλύστρησε ἀπὸ τὴ χαραμάδα τοῦ παραθύρου κι' ὁ κὺρ-Δημήτρης εἶδε τὸ γιό του τὸ Σέργιο ποὺ κοιμόταν ἥσυχα καὶ βαθιά.

Ὡστόσο, ὁ κρότος σίμωνε καὶ μεγάλωνε. Ἐρχόταν μαζὶ καὶ μιὰ βουή, σὰ νὰ λυσσομανοῦσε ὠκεανός, σὰ νὰ σηκωνόταν ἀνεμοζάλη. Ὕστερα κάθε τόσο θαρροῦσες πὼς κάτι ἔσπαζε καὶ γινόταν συντρίμμια, ἢ πὼς ἄγρια θηρία οὐρλιαζαν καὶ μουγκρίζαν. Ἡ καλύβα τρανταζόταν κάθε τόσο.

«Φαίνεται πὼς φούσκωσε τὸ ποτάμι!» συλλογίστηκε μὲ τρόμο ὁ κυρ-Δημήτρης.

Κι' ἀμέσως ἔβαλε μιὰ φωνή:

— Σέργιε! Σήκω ἀπάνω!

Ὁ Σέργιος πετάχτηκε ἀπάνω μονομιᾶς. Γερὸ παλληκάρι, θεόρατο, δεμένο. Ἀφουκράστηκε μιὰ στιγμὴ κι' εἶπε:

— Στάσου, πατέρα, νὰ πεταχτῶ νὰ ἰδῶ.

Ἄνοιξε τὴν πόρτα καὶ βγῆκε στὸ σκοτάδι. Ἔκανε κρύο διαπεραστικό. Σὲ μιὰ στιγμὴ ξεπρόβαλε τὸ φεγγάρι ἀπὸ τὰ σύννεφα, καὶ τότε ὁ Σέργιος μπόρεσε νὰ ἰδεῖ πόσο κρίσιμη ἦταν ἡ θέση τους...

Ἡ καλύβα τους ἦταν χτισμένη πάνω σ' ἕνα νησάκι, ποὺ τὸν καλὸ καιρὸ ἦταν ψηλὸ ὡς τρία μέτρα πάνω ἀπ' τὸ νερό. Ὁ ἥλιος ὅμως τοῦ Ἀπρίλη ἔλιωνε τώρα τοὺς πάγους καὶ τὸ ποτάμι φούσκωνε γιὰ καλά. Χτὲς δὲν ἦταν καὶ τόσο ἀγριεμένο. Τώρα ὅμως τὰ νερὰ εἶχαν ἀνεβεῖ κι' ὁ Σέργιος λογάριαζε πὼς τὸ πολὺ σὲ μισὴ ὥρα θὰ εἶχαν φτάσει ὡς τὴν καλύβα τους.

Κοίταξε τὶς ὄχθες τοῦ ποταμοῦ. Παντοῦ ἀπότομα βράχια. Σὲ μιὰ κόχη εἶδε τὴ βάρκα του ποὺ ἦταν δεμένη. Τί νὰ τοῦ κάνει ὅμως; Ἡ ὁρμὴ τοῦ ποταμοῦ θὰ τὴ συνέπαιρνε ἀμέσως. Πῶς νὰ γλυτώση τώρα τὸν πατέρα του, ποὺ ἦταν καρφωμένος στὸ κρεββάτι του καὶ περίμενε ἀπ' αὐτόν;

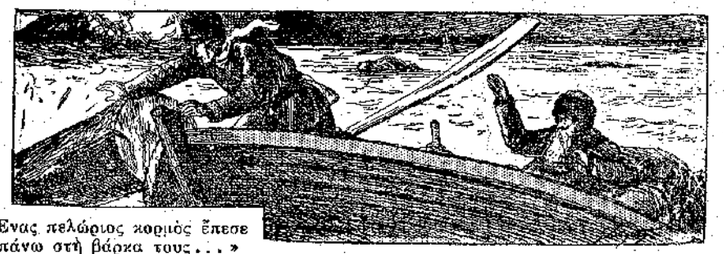

«Ἕνας πελώριος κορμὸς ἔπεσε ἀπάνω στὴ βάρκα τους...» (Σελ. 63, στ. α'.)

Ἀκριβῶς τὴ στιγμὴ ἐκείνη ἀκούστηκε ἀπὸ μέσα ἡ φωνὴ τοῦ γέρου:

— Τί τρέχει λοιπόν, γιέ μου;

Ὁ Σέργιος μπῆκε μέσα κι' ἄναψε τὸ λύχνο. Ὁ γέρος, καθὼς εἶδε τὸ παιδί του, κατάλαβε ἀπὸ τὸ πρόσωπό του πὼς κάτι κακὸ ἔτρεχε.

— Τὸ ποτάμι ἀνεβαίνει;

— Ναί. Σ' ἕνα τέταρτο, τὰ νερὰ θὰ μποῦν δῶ μέσα.

— Θεέ μου! μουρμούρισε ὁ γέρος καὶ σταυροκοπήθηκε.

Ὕστερα εἶπε στὸ γιό του ψύχραιμα:

—Ἄκου δῶ, παιδί μου, μοῦ δίνεις τὸ λόγο σου πὼς θὰ μὲ ὑπακούσεις;

— Τί θέλεις, πατέρα;

—Ἔλα νὰ σὲ φιλήσω καὶ φύγε.

— Τί εἶπες πατέρα;

— Δὲν τὸ θέλει ὁ Θεὸς νὰ κινδυνέψεις καὶ σὺ μαζί μου.

— Μά, πατέρα μου...

— Στάσου νὰ τελειώσω. Εἶσαι ὁ καλύτερος βαρκάρης τοῦ τόπου. Πιάσε τὴ βάρκα σου κι' ἔβγα στὴν ὄχθη, μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ. Ἐκεῖ θὰ βρεῖς τοὺς φίλους μας Πές τους πὼς πέθανα εὐχαριστημένος καὶ μὲ θάρρος, ὅπως ταιριάζει σ' ἐμᾶς τοὺς Σιδηρούς.

— Ὄχι, πατέρα, δὲ θὰ σἀφήσω μόνο ἐδῶ-πέρα. Αὐτὸ δὲ γίνεται ποτέ!

— Σέργιε, στὰ μέρη μας ὁ λόγος τοῦ πατέρα εἶναι διαταγή. Τὸ ξεχνᾶς; Σὲ προστάζω νὰ φύγης.

— Πατέρα, γιὰ πρώτη φορὰ στὴ ζωή μου, δὲ θὰ σ' ἀκούσω, εἶπε ὁ Σέργιος.

Τὰ μάτια τοῦ γέρου βούρκωσαν.

— Τί σκέπτεσαι λοιπὸν νὰ κάμεις;

— Περίμενε καὶ θὰ σοῦ ἐξηγήσω.

Καὶ χωρὶς νὰ πεῖ τίποτ' ἄλλο, ξεκρέμασε ἀπ' τὸν τοῖχο μιὰ καραμπίνα, πῆρε μπαρούτι ἀπὸ μιὰ σακκούλα καὶ βγῆκε ἔξω.

* * *

Τὸ ποτάμι φούσκωνε ὁλοένα.

Γέμισε τ' ὅπλο κι' ἔρριξε τρεῖς φορὲς κατὰ τὴν ἀριστερὴ ὄχθη, ὅπου κἀθόνταν ὁ Βόρις κι' οἱ ἄλλοι βαρκάρηδες. Ἤθελε νὰ τοὺς ζητήσει νὰ τοῦ πετάξουν ἕνα χοντρὸ σχοινί. Θὰ τἄδενε στὴν καλύβα καί, καθὼς θὰ ἦταν δεμένο ἀπ' τὴν ἄλλη ἄκρη στὴν ὄχθη, θὰ μποροῦσ' εὐκολώτερα νὰ περάσει τὸ ποτάμι μὲ τὴ βάρκα του.

Κάτι σκιὲς τοῦ φάνηκε πὼς σάλευαν κεῖ-πέρα. Τρεῖς τουφεκιὲς ἀκούστηκαν σὰ νἀπαντοῦσαν στὶς δικές του. Κι' εἶδε τότε δυὸ βαρκάρηδες νὰ μπαίνουν στὴ βάρκα καὶ νἄρχονται πρὸς τὸ νησάκι.

Μὰ μόλις προχώρησε λιγάκι, ἡ βάρκα ἀναποδογυρίστηκε κι' οἱ δυὸ χωρικοὶ βρέθηκαν στὰ νερά.

Τότε ὁ Σέργιος κατάλαβε πὼς δὲν εἶχε νὰ ἐλπίσει βοήθεια. Τρέχει στὴν καλύβα, πέρνει ἑν' ἀπὸ τὰ βέλη του καὶ δένει ἀπὸ πίσω ἕνα σκοινί. Σημαδεύει καὶ τὸ ρίχνει νὰ καρφωθῆ σ' ἕνα δέντρο τῆς ἀντικρινῆς ὄχθης. Ἐκεῖ οἱ βαρκάρηδες τὸ εἶδαν, κατάλαβαν τὸ σχέδιό του κι' ἔδεσαν καλὰ τὸ σκοινὶ στὸν κορμὸ ἑνὸς δέντρου.

Τὸ ποτάμι τώρα βούϊζε σὰν κόλαση. Ὁ Σέργιος μπαίνει μέσα, ἁρπάζει τὸν πατέρα του, τὸν τυλίγει μὲ μιὰ κουβέρτα καὶ τὸν φέρνει στὴ βάρκα τους.

Τὴ λύνει βιαστικὰ κι' ἁρπάζει τὸ κουπί.

— Παιδί μου, παιδί μου, θὰ χαθοῦμε! βογγοῦσε ὁ γέρος.

— Θάρρος, πατέρα, θάρρος! ἔλεγε ὁ Σέργιος.

Τὴ στιγμὴ ἐκείνη φλόγες ὑψώθηκαν στὸ νησάκι καὶ φώτισαν τὴν τραγικὴ ἐκείνη σκηνή. Ξαφνισμένοι γύρισαν κι' εἶδαν τὴν καλύβα τους νὰ καίγεται. Στὴν παραζάλη τους, φαίνεται, ἔρριξαν τὸ λύχνο κι' ἔπιασαν τὰ ξερὰ κλαδιά. Πάει πιὰ τὸ ἀγαπημένο, τὸ πατρικὸ καλυβάκι.

Ὡστόσο, μὲ τὴ βοήθεια τοῦ σχοινιοῦ, ἡ βάρκα προχωροῦσε πρὸς τὴν ὄχθη. Ὁ Σέργιος τὸ βαστοῦσε σφιχτὰ καὶ τὰ χέρια του εἶχαν ματώσει.

Οἱ ἄλλοι παρακολουθοῦσαν μὲ ἀγωνία ἀπὸ τὴν ὄχθη. Σὲ μιὰ στιγμὴ ὅμως ἔκαναν τὸ σταυρό τους καὶ μουρμούρισαν:

— Πάει, χάθηκαν!

Ἕνας πελώριος κορμός, κατεβαίνοντας μὲ ὁρμὴ τὸ ρέμμα τοῦ ποταμοῦ, ἔπεσε ἀπάνω στὴ βάρκα τους, τὴν ἀναποδογύρισε, καὶ πατέρας καὶ γιὸς βρέθηκαν-στὰ νερά.

Μὰ ὄχι! Σὲ λίγο, δυὸ κεφάλια πρόβαλαν στὴν ἐπιφάνεια. Ὁ Σέργιος εἶχε πάρει στὸν ὦμο τὸν πατέρα του καί, τραβώντας μὲ λύσσα τὸ σχοινί, προχωροῦσε μὲ ἀπερίγραπτον ἀγῶνα στὴν ὄχθη.

Σὲ λίγα λεπτά, πατέρας καὶ γιὸς βρισκόνταν ἀνάμεσα σὲ φίλους, ποὺ ἔσπευδαν νὰ τοὺς περιποιηθοῦν.

Εἶχαν σωθεῖ.

ΦΩΚΙΩΝ ΘΑΛΕΡΟΣ

ΦΕΟΝΤΟΡ ΝΤΟΣΤΟΓΕΦΣΚΗ

ΕΝΑ ΦΤΩΧΟΠΑΙΔΟ ΣΤΟ ΔΕΝΤΡΟ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

— Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγ. καὶ τέλος —

Ὁ μικρὸς γέλασε πάλι δυνατά, μὰ ἔξαφνα ἔνιωσε νὰ τὸν τραβοῦνε. Γύρισε. Ἕνας μόρτης, ποὺ στεκόταν δίπλα του, τὸν χτύπησε μὲ τὸ γρόθο του δυνατὰ στὸ κεφάλι καὶ τοῦ πέταξε μακριὰ τὸ σκοῦφο του. Κυλίστηκε κάτω μιὰ στιγμή. Μὰ ὁ φόβος τὸν ἔκαμε νὰ σηκωθῆ ἀμέσως καὶ νὰ τὸ βάλη στὰ πόδια. Ἔτρεχε, ἔτρεχε. Μιὰ μεγάλη πόρτα βρέθηκε μπροστά του. Μπῆκε σὲ μιὰν αὐλὴ καὶ κρύφτηκε πίσω ἀπὸ ἕνα μεγάλο σωρὸ ξύλα. Ἐκεῖ φαντάσθηκε πὼς θἄταν ἀσφαλισμένος. Ὅσο κι' ἂν ἔψαχνε τὸ κακόπαιδο, δὲ θὰ μποροῦσε νὰ τὸν βρῆ καὶ νὰ τὸν πειράξη.

Κάθησε, κι' ἀπὸ τὸ φόβο του κρατοῦσε καὶ τὴν ἀναπνοή του. Ἔξαφνα ἔνιωσε μιὰ μεγάλη θερμότητα νἀπλώνεται σ' ὅλο του τὸ κορμί, σὰ νὰ καθόταν κοντὰ σὲ σόμπα.

— Θὰ κοιμηθῶ ἐδῶ, σκέφθηκε, μιὰ στιγμή, καὶ θὰ πάω πάλι νὰ δῶ τὶς κούκλες. Ἦταν τόσο ὄμορφες! Σὰ ζωντανές,—πρόσθεσε.

Τοῦ φάνηκε πὼς ἄκουε τὸ νανούρισμα τῆς μητέρας του.

— Μαμμά, ψιθύρισε. Κοιμοῦμαι. Εἶναι τόσο ὄμορφα ἐδῶ!

— Ἔλα μαζί μου! Ἔλα στὸ δικό μου Δέντρο, ψιθύρισε δίπλα του μιὰ γλυκειὰ φωνή.

Νόμισε στὴν ἀρχὴ πὼς ἦταν ἡ μητέρα του. Μὰ ὄχι! Ποιὸς ἦταν λοιπόν; Κάποιος σκύβει πάνω του, δυὸ χέρια τὸν ἀγκαλιάζουν. Ἀνοίγει τὰ μάτια. Τί ὄμορφα! Ἕνα δέντρο.. Μὰ ὄχι! δὲν εἶναι δέντρο. Ποτὲ τοῦ δὲν εἶχε δεῖ τέτοιο δέντρο. Ποῦ εἶναι λοιπόν; Λάμψη ἄπειρη κι' ἀχτινοβολία ξεχύνονταν ἀπὸ παντοῦ. Κι' ὁλόγυρα παιδιά, κορίτσια κι' ἀγόρια, πηδοῦν, γελοῦν, τραγουδᾶνε. Καὶ ὅλα τὸν ἀγκαλιάζουν, τὸν φιλοῦν. Μαζὶ κι' ἡ μητέρα του.

— Μαμμά, μαμμάκα! φωνάζει. Τί ὄμορφα ποὺ εἶναι δῶ!

Φιλᾶ κι' αὐτὸς τὰ παιδιὰ καὶ θέλει νὰ τοὺς διηγηθῆ γιὰ τὶς ὄμορφες καὶ παράξενες κούκλες ποὺ εἶδε στὴ βιτρίνα. Ἀλλὰ πρέπει πρῶτα νὰ λύση τὴν ἀπορία του καὶ ρωτᾶ:

— Ποῦ εἶμαι;

— Αὐτὸ εἶναι τὸ Δέντρο τοῦ Χριστοῦ, τοῦ ἀπαντοῦν. Πάντα, τέτοια μέρα, ὁ Χριστὸς ἔχει ἕτοιμο ἕνα Δέντρο στὸ οὐράνιο βασίλειό Του, γιὰ τὰ φτωχά, τὰ ὀρφανὰ παιδάκια, ποὺ ἔζησαν κάποτε στὴ γῆ καὶ πέθαναν, ἄλλα ἀπὸ πεῖνα κι' ἀπὸ στερήσεις κι' ἄλλα ἀπὸ τὸ κρύο. Καὶ τώρα ὅλ' αὐτὰ τὰ παιδάκια ἔγιναν ἀγγελούδια καὶ κατοικοῦν στὸν οἶκο τοῦ Θεοῦ. Κι' ὁ Χριστὸς ὁ ἴδιος εἶναι ἀνάμεσά τους, ἁπλώνει τὰ χέρια καὶ τὰ εὐλογεῖ μαζὶ μὲ τὶς φτωχὲς μητέρες τους. Κι' αὐτὲς οἱ ἴδιες στέκονται παράμερα, τὰ κοιτοῦν καὶ δακρύζουν. Μὰ τὰ παιδιὰ τρέχουν κοντά τους καὶ σκουπίζουν μὲ τὰ φιλιά τους τὰ δάκρυα καὶ τὶς παρακαλοῦν νὰ μὴν κλαῖνε, γιατί αὐτὰ εἶναι πολὺ εὐτυχισμένα στὸν οὐρανό.

... Σὲ μιὰν αὐλή, πίσω ἀπὸ ἕνα σωρὸ ξύλα, βρῆκαν, τὴν ἡμέρα τῶν Χριστουγέννων, ἕνα φτωχόπαιδο. Εἶχε πεθάνει ἀπὸ τὴν παγωνιά. Σ' ἕνα ὑγρὸ χάνι βρέθηκε κι' ἡ μητέρα του, ποὺ εἶχε πεθάνει πρωτύτερα. Οἱ ἄνθρωποι τοὺς λυπήθηκαν, καὶ κανένας δὲν ἤξερε πὼς τώρα ἦταν εὐτυχισμένοι κι' οἱ δυὸ στὸν Οὐρανό...

ΕΛΕΝΗ ΡΕΣ-ΖΑΦΕΙΡΟΠΟΥΛΟΥ

Ο ΒΑΣΙΛΙΑΣ ΤΗΣ ΕΡΗΜΟΥ

[ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΓΙΑ ΠΟΛΥ ΜΙΚΡΑ ΠΑΙΔΙΑ]

Ζ'.

Καθὼς εἴπαμε, ὁ βασιλιὰς Ὀσκὰρ ὁ ΙΘ' ἦταν ἕνας καλὸς κυβερνήτης τῆς χώρας του κι' ἕνας δίκαιος κριτὴς τῶν ὑπηκόων του. Ὅποιος ἀπ' αὐτοὺς εἶχε καμμιὰ διαφορὰ μὲ ἄλλον, πήγαινε στὸ βασιλιά κι' ἂν εἶχε δίκιο, ἔβρισκε τὸ δίκιο του· ἂν εἶχε ἄδικο, πήγαινε δουλειά του.

Μιὰ μέρα, παρουσιάστηκαν στὸ παλάτι δυὸ πελεκάνοι μυταράδες, ποὺ φι-

λονεικοῦσαν γιὰ τὴν ἀκόλουθη αἰτία: Ἐκεῖ ποὺ ψάρευαν οἱ δυό τους στὴ λίμνη, ὁ ἕνας γράπωσε ἕνα μεγάλο ψάρι ἀπ' τὴν οὐρά. Τὴν ἴδια στιγμὴ τὸ καμάκωσε κι' ὁ ἄλλος ἀπ' τὸ κεφάλι. Καθένας λοιπὸν ἔλεγε πὼς τὸ ψάρι εἶναι δικό του κι' ἤθελε νὰ τὸ πάρη ὁλάκερο. Κανένας τους δὲν συλλογίστηκε πὼς μποροῦσαν νὰ συμβιβαστοῦν, νὰ μοιράσουν ἐκεῖνο τὸ ψάρι ποὺ τὄπιασαν μαζί, καὶ νὰ ἡσυχάσουν.

— Στὸ βασιλιά! εἶπαν κι' οἱ δυό. Αὐτὸς θὰ κρίνη καὶ θἀποφασίση τίνος ἀπ' τοὺς δυό μας εἶναι τὸ ψάρι!

Κι' ἅμα πῆγαν στὸ παλάτι, ὁ ἕνας πελεκάνος εἶπε:

— Πολυχρονεμένε μου βασιλιά, τὸ ψάρι εἶναι δικό μου, γιατί ἐγὼ πρῶτος τὸ εἶδα κι' ἐγὼ πρῶτος τὸ ἔπιασα ἀπ' τὴν οὐρά.

(Ἀκολουθεῖ)

Η ΚΥΡΑ-ΜΑΡΘΑ

ΤΡΕΙΣ ΜΙΚΡΟΙ ΑΕΡΟΠΟΡΟΙ
ΣΤΟ ΒΟΡΕΙΟ ΠΟΛΟ

Μυθιστόρημα ὑπὸ NORBERT SEVESTRE

— Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο —

Ἕνα σεντόνι βέβαια δὲν ἀξίζει μεγάλα πράγματα ὅταν τὸ χρησιμοποιήσῃς γιὰ χαλί. Μ' ὅλα ταῦτα ὁ παιδαγωγὸς τὸ βρῆκε καλύτερο κι' ἀπὸ τοὺς πιὸ παχεῖς περσικοὺς τάπητες καὶ δὲν ἤξερε πῶς νὰ εὐχαριστήσῃ τὴν κουβερνάντα.

Τώρα ἔμεναν οἱ κουβέρτες. Ἦταν δυὸ μάλλινες καὶ μιὰ βαμβακερή.

— Καλή μου μίς, ψιθύρισε ἡ Νταίζη. Δόστε τὴ μιὰ στὸν καϊμένο τὸν κύριο Ἀχιλλέα, ποὺ χτυπάει τὰ δόντια του ἀπὸ τὸ κρύο. Εἶναι ὁ ἐλαφρότερα ντυμένος ἀπ' ὅλους μας.

Τὴ φορὰ αὐτὴ ἡ κουβερνάντα δὲν φώναξε σόκιν, γιατὶ ὁ οἶκτος ποὺ τῆς προξενοῦσε ὁ καϊμένος ὁ καθηγητὴς ἦταν μεγαλύτερος ἀπὸ τὴν φροντίδα της νὰ μὴν παραβῇ — καὶ στὸ παγοβούνι ἀκόμα ἐπάνω — τοὺς κανόνες τῆς καλῆς συμπεριφορᾶς. Ὡστόσο ὁ κύριος Ἀχιλλέας Ἀντρεωμένος δὲν δέχθηκε τὴν προσφορὰ παρὰ μὲ ἀρκετὰ μεγάλη δυσκολία, καὶ τὰ παιδιὰ ἀναγκάστηκαν νὰ μεταχειρισθοῦν σχεδὸν βία γιὰ νὰ τὸν πείσουν νὰ κρατήσῃ τὴν κουβέρτα ποὺ τοῦ ἔριξαν στὶς πλάτες του. Στὸ τέλος τὸ παραδέχθηκε κι' αἰσθάνθηκε τὸν ἑαυτό του νὰ συνέρχεται κάπως ἀπὸ τὸ κρύο.

Ὕστερα συζητήθηκε τὸ ζήτημα τῶν παπουτσιῶν. Κάποιος ἐπρότεινε νὰ κόψουν τὴ δεύτερη κουβέρτα καὶ νὰ κάνουν πρόχειρες παντούφλες.

— Καὶ μὲ τί θὰ τὶς ράψουμε τὶς παντούφλες ; ρώτησε ἡ Νταίζη.

— Στάσου, ἀγάπη μου, εἶπε ἡ μὶς Κλάριτζ. Μοῦ φαίνεται πὼς ἔχω . . .

Ἡ καϊμένη ἡ μὶς ! Μὲ τὴν πολύτιμη σακκούλα της γινόταν ἡ θεία πρόνοια τῶν ναυαγῶν, γιατί ὅ,τι κι' ἂν ζητοῦσαν, βρισκόταν ἐκεῖ μέσα.

— Ναί, εἶπε, ἔχω ὅ,τι χρειάζεται νὰ τὸ κουτί μου τῆς ραπτικῆς.

— Ὤ, τί καλά ! φώναξε ἡ μικρούλα χτυπώντας τὰ χέρια της.

Ἡ κατασκευὴ γιὰ τὶς παντούφλες χρειάστηκε ὁλόκληρη διαδικασία. Ὅλοι συνεργάστηκαν γιὰ τὸ φτιάξιμό τους, καθένας ἀναλόγως μὲ τὴν ἰδιαίτερη ἱκανότητά του. Γιὰ νὰ τὶς κάνουν πιὸ ζεστές, ὁ Κίντ ἐπρότεινε νὰ τὶς παραγεμίσουν μὲ στουπί. Τὸ στουπὶ αὐτὸ θὰ τὄφτιαναν μὲ τὸ παλαμάρι τῆς βάρκας. Θὰ ἔκοβαν ἕνα κομμάτι καὶ θὰ τὸ ξέφτιζαν.

Ἔτσι κι' ἔγινε.

— Τώρα, κύριε, πιστεύω πὼς εἶσαστε καλὰ παπουτσωμένος, εἶπε ὁ Γαβριὴλ στὸ δάσκαλό του

— Ποτὲ δὲ φόρεσα καλύτερα παπούτσια, βεβαίωσε ὁ κ. Ἀχιλλέας Ἀντρεωμένος. Οἱ παντούφλες αὐτὲς εἶναι ζεστὲς καὶ μαλακές. Αἰσθάνομαι θαυμάσια τὸν ἑαυτό μου καὶ δὲν ἔχω πιὰ ἀνάγκη νὰ χτυπῶ τὰ πόδια μου.

— Θὰ σᾶς κάνουμε κι' ἕνα σκοῦφο γιὰ νὰ μὴ συναχωθῆτε, εἶπε ὁ Ὑβόν.

— Ὤ, ναί, ναί, βοηθήστε μας, καλή μου μίς, εἶπε ἡ Νταίζη.

Ὁ κύριος Ἀχιλλέας Ἀντρεωμένος διαμαρτυρήθηκε ἐντονότατα, μὴ θέλοντας νὰ ἐκμεταλλευθεῖ τὴν κελοσύνη τῆς μὶς Γκρὰς Κλάριτζ, ἔστω κι' ἂν ἐπρόκειτο νὰ γλυτώσῃ ἕνα συνάχι. Οἱ διαμαρτυρίες του ἐντούτοις δὲν ἔπιασαν τόπο καὶ σὲ λίγο ὁ σκοῦφος, κάτω ἀπὸ τὰ ἐπιδέξια δάκτυλα τῆς μὶς Κλάριτζ, ἦταν τελειωμένος κι' ἕτοιμος.

Ἐνόσω οἱ ναυαγοὶ ἦταν ἀπησχολημένοι στὶς ἀπαραίτητες αὐτὲς ἐργασίες, ἡ κατάστασή τους δὲν καλυτέρευε· κάθε ἄλλο. Ἡ ὁμίχλη γινόταν ὁλοένα καὶ πυκνότερη. Εἶχε περικυκλώσει ὁλόκληρο τὸ παγοβούνι ἔτσι, ὥστε δὲν μποροῦσε κανεὶς νὰ διακρίνῃ τίποτε σὲ ἀπόσταση δύο μέτρων. Ἦταν σὰν νὰ πέφτε πυκνὴ στάχτη ἡ καπνιά, καὶ μέσα στὴν ὁμίχλη τὰ πράγματα καὶ οἱ ἄνθρωποι ἔπαιρναν φανταστικὲς μορφές Γι' αὐτὸ τὸ λόγο ἡ μικρούλα Νταίζη, βλέποντας ἀπὸ μακριὰ τὸν κύριο Ἀχιλλέα Ἀντρεωμένο ποὺ εἶχε πάει νὰ κάνῃ μιὰ βόλτα στὸ νησάκι τους, φοβήθηκε σὲ τέτοιο σημεῖο μόλις ἀντίκρυσε τὴν παράδοξη μορφή του, τὴν παραμορφωμένη καὶ μεγαλωμένη ἀπ' τὴν ὁμίχλη, ὥστε ἔτρεξε καὶ κρύφθηκε πίσω ἀπὸ τὴν κουβερνάντα της φωνάζοντας :

— Μίς, μίς ! Μιὰ ἀρκούδα !

Ὅλοι ἔβαλαν τὰ γέλια, καὶ πρώτη αὐτὴ ἡ ἴδια, μόλις ἀνακαλύφθηκε τὸ λάθος της. Νὰ τὸν πάρουν γιὰ ἀρκούδα αὐτόν, τὸν κύριο Ἀχιλλέα Ἀντρεωμένο, διδάκτορα τῆς φιλοσοφίας καὶ παιδαγωγὸ τῶν μικρῶν Ντεντεβίζ !

Ἡ ἀλήθεια εἶναι πὼς ἡ ὁμίχλη παραμόρφωνε τόσο πολὺ ὅλα τὰ πράγματα, καὶ τὸ κοστούμι τοῦ κυρίου Ἀντρεωμένου ἦταν τόσο ἐξωφρενικό, ὥστε μποροῦσε κανένας νὰ γελαστῇ — γιὰ μιὰ στιγμή.

— Ἡσυχάστε, μικρούλα μου δεσποινίς, εἶπε ὁ λαμπρὸς ἄνθρωπος. Ἔκαμα τὸν γύρο ἀπ' ὅλο τὸ παγοβούνι μάς. Δὲν βρῆκα κανέν' ἀπὸ τὰ πελματεβάμενα ποὺ φοβόσαστε. Μακάρι νἄμοιαζε τὸ καταφύγιό μας μὲ τὴν κιβωτὸ τοῦ Νῶε ! Ἀλλὰ δυστυχῶς, ἐκτὸς ἀπὸ μᾶς, δὲν ὑπάρχει κανένα ἄλλο ζωντανὸ πλάσμα ἐδῶ ἐπάνω.

Τὰ λόγια αὐτὰ θόμισαν στοὺς δυστυχισμένους ναυαγοὺς τὶς ὡραῖες ἡμέρες ὅπου τὸ κουδούνι τοῦ καταστρώματος ἐσήμαινε κάθε τόσο γιὰ νὰ τοὺς καλέσῃ στὴν τραπεζαρία τοῦ «Φίνμαρκ». Ἡ μὶς Γκρὰς Κλάριτζ, ποὺ μαζὶ μὲ μερικὰ ἄλλα χρυσαφικὰ εἶχε σώσει καὶ τὸ ρολόϊ της, τὸ ἔβγαλε καὶ τὸ συμβουλεύθηκε μηχανικά. Ἔδειχνε ἑπτὰ καὶ δέκα. Δὲν εἶχε φθάσει λοιπὸν ἀκόμη ἡ ὥρα γιὰ τὸ πρωϊνὸ πρόγευμα, ποὺ στὸ βαπόρι τὸ ἔπαιρναν στὶς ὀκτώ. Μὰ οἱ συγκινήσεις τῆς νύχτας καὶ ἡ παραμονὴ στὸ ὕπαιθρο εἶχαν τροχίσει σὲ φοβερὸ σημεῖο τὴν ὄρεξη τῶν ναυαγῶν Εἶχαν πορισθεῖ ὅλα τὰ μέσα γιὰ νὰ πολεμήσουν τὸ κρύο. Πῶς θὰ πολεμοῦσαν τώρα τὴν πεῖνα ;

Ἡ κουβερνάντα κατέφυγε καὶ πάλι στὴ βαλίτσα της.

— Ἔχω δυὸ-τρεῖς πλάκες σοκολάτα, εἶπε. Ἄς τὶς μοιράστοῦμε.

Ὁ Γαβριὴλ κι' ὁ Ὑβὸν δέχθηκαν μὲ μεγάλη εὐχαρίστηση τὸ ἀνέλπιστο αὐτὸ μάννα· παρ' ὅλες ὅμως τὶς διαμαρτυρίες τοῦ στομάχου του, ὁ κ. Ἀχιλλέας Ἀντρεωμένος δὲν δέχθηκε μὲ κανένα τρόπο νὰ στερήσῃ τοὺς ἄλλους ἀπὸ μιὰ τόσο σπάνια καὶ πολύτιμη τροφή.

— Σᾶς εὐχαριστῶ πάρα πολύ, δεσποινίς, εἶπε στὴ γεννηαιόδωρη κουβερνάντα. Ἐγὼ μπορῶ νὰ περμένω.

Νὰ περιμένῃ ; Τί ; Ὁ κ. Ἀχιλλέας Ἀντρεωμένος δὲν μπόρεσε νὰ δώσῃ περισσότερες ἐξηγήσεις, καὶ καθὼς ὅλοι τὸν ἐπίεζαν νὰ δεχθῇ, ὑποχώρησε στὸ τέλος ἀφοῦ ἔκανε κάμποσα καμώματα. Ἀλοίμονο ! Παρ' ὅλο ποὺ οἱ σοκολάτες ἦταν ὑπέροχες, δὲν μποροῦσε νὰ ἐφαρμοσθῇ σ' αὐτὲς τὸ ἀρχαῖο ρητό : «Ἐν τῷ εὖ τὸ πολύ», γιατὶ ὄχι μόνο δὲν χόρτασαν τὴν πεῖνα τους μ' αὐτές, ἀλλὰ ἀπεναντίας τοὺς ἄνοιξε ἡ ὄρεξή τους σὲ τέτοιο σημεῖο, ὥστε ὁ Τζὰκ Ντόνοου εἶπε πὼς ἂν τὸ παγοβούνι τους ἦταν ἀπὸ σοκολάτα, θὰ εἶχε τὴ διάθεση νὰ τὸ φάῃ ὅλο.

— Χμ, χμ, ἔκαμε σκεπτικὸς ὁ παιδαγωγός. Δὲν ξέρω τί θὰ κερδίζαμε κι' ἂν τὸ καταβροχθίζαμε ὁλόκληρο. Τί θ' ἀπογινόμαστε μιὰ καὶ δὲν θὰ εἴχαμε ποῦ νὰ σταθοῦμε ;

Μὲ τοῦτα καὶ μ' ἄλλα ἀστεῖα, οἱ ναυαγοὶ προσπαθοῦσαν νὰ περάσουν τὴν ὥρα,

—«Μίς ! μίς ! μιὰ ἀρκούδα !»
Σελ. 64, στ. β'.)

ἀλλὰ κατὰ βάθος ὅλοι τους ἦταν πολὺ ἀνήσυχοι.

— Θὰ κρατήσῃ ἄραγε πολὺ αὐτὴ ἡ διαβολεμένη ὁμίχλη ; ρώτησε ὁ Μπόμπ.

— Ἐξαρτᾶται, ἀπάντησε ὁ καθηγητής. Ἕνα μικρὸ φύσημα τοῦ ἀέρα θἄφτανε γιὰ νὰ τὴν σκορπίσῃ.

— Ἄς ἐλπίσουμε πὼς θὰ φυσήξῃ σὲ λίγο, εἶπε ὁ Γαβριήλ. Ἅμα ὁ ὁρίζοντας καθαρίσει, θἔχουμε ἐλπίδα νὰ τραβήξουμε τὴν προσοχὴ κανενὸς πλοίου. Δὲν εἶναι ἔτσι, κύριε ;

— Βεβαιότατα, ἔκρινε σωστὸ ν' ἀπαντήσῃ ὁ παιδαγωγὸς παρ' ὅλο ποὺ φοβόταν τὸ ἀντίθετο.

— Νομίζετε πὼς τὸ παγοβούνι πηγαίνει πρὸς τὴ στεριά ;

— Χμ, χμ, εἶναι πολὺ πιθανό.

— Μὰ δὲν εἶναι βέβαιο ; ἐπέμεινε νὰ μάθῃ ὁ Γαβριήλ.

— Ποῦ θέλεις νὰ ξέρω ; Δὲν ἔχω εἴποτε πάνω μου, γιατ' ὅλα μου τὰ πράγματα, καθὼς καὶ τὰ βιβλία μου, ἔμειναν στὴν καμπίνα μου. Πῶς θέλετε νὰ ἐξακριβώσω τὴ θέση μας χωρὶς κανένα ἐργαλεῖο ;

— Θὰ σᾶς ἄρκοῦσε μιὰ πυξίδα, σέρ ; ρώτησε ὁ Κίντ.

Ὄχι, παιδί μου. Θὰ χρειαζόμουν ἕναν ἑξάντα κι' ἕνα μοιρογνώμονα, καὶ πάλι δὲν ξέρω πῶς μεταχειρίζονται αὐτὰ τὰ ἀστρονομικὰ ἐργαλεῖα. Καὶ μὲ μιὰ πυξίδα ὅμως, ἂν ἔχῃς, θὰ μπορούσαμε τουλάχιστο νὰ δοῦμε τὸ δρόμο ποὺ ἀκολουθοῦμε. Ἂν δηλαδὴ τὸ παγοβούνι διευθύνεται γιὰ τὰ νησιὰ Λοφότεν, ὅπως νομίζω, ἢ πρὸς τὴν ἀντίθετη διεύθυνση.

— Ἔχω μιὰ μικρὴ πυξίδα στὴν ἁλυσίδα τοῦ ρολογιοῦ μου. Ὁρίστε, σέρ.

Ὁ κ. Ἀχιλλέας Ἀντρεωμένος στερέωσε τὰ ματογυάλια στὰ μάτια του, καὶ τοποθέτησε στὴν παλάμη του τὴν πυξίδα τοῦ Κίντ. Ἡ βελόνα της τότε στριφογύρισε, κι' ἔπειτα ἔμεινε ἀκίνητη στὸ σημεῖο Β, στὸ βοριά.

Τὴ στιγμὴ ἐκείνη ἡ ὁμίχλη φαίνονταν λιγάκι πιὸ ἀραιή. Σὲ μιὰ μεριὰ εἶχε ξανοίξει, κι' ἀπ' τὸ ἄνοιγμα αὐτὸ ἐρχόταν λίγο φῶς. Ὅπως ἔδειχνε ἡ πυξίδα, κι' ὅπως ἔδειχνε καὶ τὸ φῶς, σ' ἐκείνη τὴ μεριὰ βρισκόταν ὁ ἥλιος. Αὐτὸ ὅμως δὲν ἐμπόδισε τὸν παιδαγωγὸ νὰ ζαρώσῃ τὸ πρόσωπό του, γιατί ἀφοῦ παρατήρησε λίγα λεπτὰ τὴν πυξίδα, βεβαιώθηκε πὼς τὸ ρεῦμα ποὺ παρέσυρε τὸ παγοβούνι τους, διευθυνόταν πρὸς τὰ βορειοδυτικὰ καὶ ὄχι πρὸς τὰ νοτιοανατολικά.

Ὁ κ. Ἀχιλλέας Ἀντρεωμένος, ποὺ δὲν ἤθελε νἀπογοητεύσῃ τοὺς συντρόφους τῆς δυστυχίας του, τοὺς ἐξήγησε πὼς ἀπομακρυνόταν ἀπὸ τὶς ἀκτὲς τῆς Σουηδίας, προχωροῦσαν ὅμως πρὸς τὴν διεύθυνση τῆς Σπιτσβέργης. Γιὰ νὰ φθάσουν ὥς τὸ μακρινὸ ἐκεῖνο ἀρχιπέλαγος, αὐτὸ οὔτε ἔπρεπε νὰ τὸ συλλογισθοῦν καθόλου. Πόσες μέρες μποροῦσαν νἀνθέξουν πάνω στὸν ὀγκόπαγο γιὰ νὰ φθάσουν ὥς ἐκεῖ ; Ἔπειτα, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, δὲν θὰ ἔφθαναν ποτέ, γιατὶ τὸ παγοβούνι τους ἦταν στὴ διάθεση κάθε θαλασσίου ρεύματος ποὺ μποροῦσε νὰ τὸ τραβήξῃ καὶ νὰ τὸ παρασύρῃ πρὸς ὁποιαδήποτε διεύθυνση.

— Μονάχα, συμπέρανε ὁ παιδαγωγὸς μὲ φαινομενικὴ αἰσιοδοξία, κι' ἐκεῖ ἀκόμη ποὺ διευθυνόμαστε, ἔχουμε τὶς ἴδιες ἐλπίδες νὰ γίνουμε ἀντιληπτοὶ καὶ νὰ σωθοῦμε ἀπὸ κανένα πλοῖο, γιατί

«Καὶ περίμενε τὶς μουρούνες, ποὺ δὲν θἀργοῦσαν νἀρθοῦν νὰ τσιμπήσουν».

πρὸς τὶς ἀκτὲς αὐτὲς ἔρχονται καὶ ψαρεύουν τὰ νορβηγικὰ φαλαινοθηρικά.

Δὲν εἶχαν λοιπὸν παρὰ νὰ περιμένουν νὰ σκορπίσῃ ἡ ὁμίχλη καὶ νὰ παρουσιασθῇ τὸ περιπόθητο πλοῖο. Γιὰ νὰ μὴν χάνουν ὅμως ἄδικα τὸν καιρό τους, ὁ Τζὰκ Ντόνοου ἐπρότεινε νὰ κάνουν μιὰ πετονιὰ γιὰ νὰ πιάσουν μουρούνες μ' ἕνα σπάγγο Ὁ Τζὰκ ἦταν ἕνα πολὺ προνοητικὸ κι' ἐφευρετικὸ ἀγόρι. Μ' ὅλο ποὺ ἦταν μόλις δώδεκα ἐτῶν, εἶχε κάνει κιόλας τὸ γύρο ὅλου τοῦ κόσμου. Ὀρφανὸς ἀπὸ πατέρα κι' ἀπὸ μάννα, ταξίδευε μ' ἕνα θεῖο του, ἄνθρωπο καλὸν ὅσο νὰ πῆς καὶ πλούσιο ποὺ δὲν ἤξερε τί νὰ κάνῃ τὰ λεπτά του, ἀλλὰ ἀρκετὰ ἰδιότροπο. Ἡ μεγαλύτερη ἰδιοτροπία του ἦταν ποὺ δὲν μποροῦσε νὰ μείνῃ πολὺν καιρὸ στὸν ἴδιο τόπο. Μὲς στὸν πανικὸ ὅμως τοῦ ναυάγιου, θεῖος καὶ ἀνεψιὸς εἶχαν χωρισθεῖ.

Ὁ Κίντ δὲν ἀνησυχοῦσε ἐξαιρετικὰ γι' αὐτό, οὔτε ἀπελπιζόταν, γιατὶ ἦταν βέβαιος ὅτι ὁ θεῖος του θὰ κατόρθωσε νὰ γλυτώσῃ τὸν ἑαυτό του καὶ ὕστερα θὰ προσπαθοῦσε νὰ σώσῃ κι' αὐτὸν τὸν ἴδιο. Δὲν τοῦ κακοφαινόταν λοιπὸν νὰ δείξῃ στοὺς μικροὺς του φίλους ὅτι θὰ μποροῦσε νὰ τοὺς φανῇ χρήσιμος σὲ ὥρα ἀνάγκης.

— Μιὰ πετονιά ; ρώτησε ὁ Μπόμπ. Μὰ δὲν ἔχομε ἀγκίστρια. Τί θὰ μᾶς χρησιμεύσῃ ;

— Μὲ συγχωρεῖς, ἐγὼ ἔχω, εἶπε ὁ Κίντ, βγάζοντας ἕνα ὁλόκληρο πακέτο ἀπὸ τὴν τσέπη του. Σ' αὐτὸ ἔβρισκε κανεὶς ἀγκίστρια μικρά, μεγάλα, ψιλά, χοντρά, ὡς καὶ μερικὰ δεμένα κιόλας στὴ μεταξότριχά τους.

— Καὶ δόλωμα ἔχεις ; ρώτησε ὁ Γαβριὴλ σαρκαστικά.

Ὁ Κίντ φάνηκε κάπως στενοχωρημένος.

— Ὄχι, εἶπε. Ἀλλὰ θὰ δοκιμάσω νὰ πιάσω τὰ ψάρια μ' ἕνα κουρέλι.

— Μ' ἕνα κουρέλι ! φώναξε ὁ Γαβριήλ.

— Ναί, ὅπως κάνομε στὰ χταπόδια.

— Δοκίμασε λοιπόν, ἀγαπητέ μου, ἀπάντησε ὁ Γαβριήλ, ποὺ δὲν μποροῦσε νὰ βάλῃ μὲ τὸ νοῦ του πῶς μπορεῖ νὰ φαρέψῃ κανεὶς μουρούνες μ' ἕνα κουρέλι.

— Καὶ ἂν τὶς πιάσῃς, τί θὰ τὶς κάνῃς τὶς μουρούνες σου ; ρώτησε ἡ Νταίζη μ' ὅλη της τὴ σοβαρότητα. Δὲν πιστεύω νὰ τὶς φᾶς ὠμές !

— Ἄς φανῇ ὁ ἥλιος καὶ δὲ θέλω τίποτε ἄλλο, εἶπε ἐμπνευσμένος ὁ Τζὰκ Ντόνοου.

— Θὰ τὶς ψήσῃς στὸν ἥλιο ;

— Νὰ τὶς ψήσω ; ὄχι, Νταίζη, δὲ θὰ τὶς ψήσω ἀλλὰ θὰ τὶς ξεράνω, καὶ θὰ ἰδῇς πῶς θὰ σ' ἀρέσουν.

— Εὐχαριστῶ πολὺ Προτιμῶ τὴ σοκολάτα.

— Δυστυχῶς δὲ θἄχῃς νὰ διαλέξῃς.

— Ἔ καλά, τότε δὲ θὰ φάω.

— Αὐτὸ θὰ τὸ ἰδοῦμε, εἶπε ὁ Κίντ. Ἄφησέ με νὰ κάνω τὴ δουλειά μου.

— Ὤ, ὅσο γι' αὐτὸ κανεὶς δὲ σ' ἐμποδίζει.

(Ἀκολουθεῖ) ΓΕΩΡΓΙΑ ΤΑΡΕΣΟΥΛΗ

ΣΤΟ ΔΕΝΤΡΟ ΑΥΤΟ . . .

Στὸ δέντρο αὐτὸ κάθησ' ὁ κόκκορας
ποὔστειλε ὁ γέρος γιὰ φλουριά,
καὶ στὸ λαμπρὸ δωμάτιο κοίταξε
τοῦ γερασμένου βασιλιᾶ.

Στὴ σκιὰ τοῦ δέντρου αὐτοῦ καθότανε
τότε—στὰ χρόνια τὰ παλιά—
ὁ γέρος, ποὺ τὴν ἐγγονούλα του
ἔσφιγγε—βιό – στὴν ἀγκαλιά.

Στὸ δέντρο αὐτὸ πρωτοκοιμήθηκα
κλαμένος, ἄξερο παιδί,
τὴ στράτα τοῦ σπιτιοῦ σὰν ἔχασα,
τὴ λούλουδένια σὰ χαλί . . .

Κι' ὅταν ἀκούω τὰ μεσάνυχτα
μακριὰ νὰ κλαῖνε τὰ βιολιά,
δὲν ξέρω, γιατί συλλογίζομαι
τὸ μυθικὸ τὸ βασιλιά . . .

ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΙΣΚΗΡΑΣ

Η ΚΑΛΥΒΑ ΤΟΥ ΜΠΑΡΜΠΑ-ΤΟΜ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ὑπὸ HARRIET BEECHER-STOWE

—Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο—

Ὅταν ἄρχισαν νὰ περνοῦν ἀπὸ τὸ δρόμο κάρρα καὶ σούστες, σκέφθηκε ὅτι τὸ ταραγμένο πρόσωπό της καὶ τὸ βιαστικό της βῆμα μποροῦσαν νὰ κινήσουν τὴν ὑποψία κανένος διαβάτη. Ἄφισε λοιπὸν τὸ παιδὶ κάτω, διόρθωσε κάπως τὸ παρουσιαστικό της καί, πιάνοντας τὸ παιδὶ ἀπὸ τὸ χέρι, ἄρχισε νὰ περπατεῖ ἡσυχότερα.

Μέσα στὸ μπογαλάκι της εἶχε βάλει μερικὰ μῆλα. Τὰ κυλοῦσε λοιπὸν στὸ δρόμο κι' ἔβαζε τὸ Χάρρυ νὰ τὰ κυνηγᾶ γιὰ νὰ μὴν καταλαβαίνει τὸ δρόμο καὶ κουράζεται. Ἔτσι πέρασαν ἀρκετὸ διάστημα κι' ἔφτασαν σ' ἕνα ὡραῖο δάσος ὅπου ἔτρεχε ἕνα καθάριο ρυάκι. Τὸ παιδὶ πεινοῦσε καὶ διψοῦσε. Κάθησε λοιπὸν σ' ἕναν ἴσκιο καὶ τοῦδωσε νὰ φάει. Τὸ παιδὶ ἀποροῦσε ποὺ τὴν ἔβλεπε νὰ μὴν τρώει ἡ ἴδια, καὶ τῆς ἔβαλε στὸ στόμα ἕνα κομμάτι πήτα.

Τὴν ἔφαγε χωρὶς δρεξη καὶ σηκώθηκε πάλι νὰ ξαναρχίση τὴν πορεία της.

Τώρα πιὰ εἶχε περάσει τὰ μέρη ὅπου μποροῦσε νὰ συναντήσει γνωστούς. Μὰ καὶ γνωστοὺς νὰ συναντοῦσε, κανεὶς δὲ μποροῦσε νὰ βάλει στὸ νοῦ του πὼς εἶχε φύγει κρυφά, γιατὶ ὅλοι ἤξεραν πόσο καλοὶ ἦταν οἱ Σέλμπυ. Ἄλλωστε κι' αὐτὴ καὶ τὸ παιδί της ἦταν σχεδὸν

«Ὁ Σὰμ γύρισε μὲ τὸ Μπίλ καὶ τὸν Τζέρρυ».
(Σελ. 58, στ. γ'.)

ἄσπροι καὶ μποροῦσε νὰ μὴν τοὺς διακρίνει κανείς.

Κατὰ τὸ μεσημέρι σταμάτησε κοντὰ σ' ἕνα χτῆμα. Ἡ ἰδέα πὼς ἦταν μακριὰ ἀπὸ τὰ ἐπικίνδυνα μέρη, τὴν ἡσύχαζε λιγάκι καὶ τῆς ξανάφερε τὴν ὄρεξη. Ἀγόρασε λοιπὸν κάτι νὰ φάει καὶ κάθησε νὰ ξεκουραστεῖ.

Μιὰ ὥρα πρὶν πέσει ὁ ἥλιος, μπῆκε στὸ χωριὸ Α... κοντὰ στὸ Ὄχιο, μὲ πόδια πληγωμένα, ἀλλὰ γεμάτη θάρρος ἀκόμη. Κοίταξε πρῶτα-πρῶτα τὸ ποτάμι. Ἦταν φουσκωμένο κι' δρμητικὸ κι' εἶχε κατεβάσει μεγάλα κομμάτια πάγο. Τὸ «πέραμα» δὲ δούλευε. Μπῆκε λοιπὸν σ' ἕνα χάνι νὰ ρωτήσει.

Ἡ ξενοδόχισσα, ἀφοσιωμένη στὴν κουζίνα της, ἴσα ποὺ γύρισε νὰ τὴν κοιτάξει.

— Τί γυρεύετε;

— Δὲν ὑπάρχει κανεὶς περαματάρης νὰ μὲ περάσει στὴν ἄλλη ὄχθη;

—Ὄχι! Τὸ ποτάμι ἔχει κατεβάσει καὶ τὰ περάματα δὲ δουλεύουν.

Ἀλλὰ ἡ ἀγωνία ποὺ ζωγραφίστηκε στὸ πρόσωπο τῆς Ἐλίζας ἔκανε ἐντύπωση στὴ γυναῖκα:

— Θέλατε νὰ περάσετε; Ἔχετε κανέναν ἀρρωστο; Φαίνεστε πολὺ ἀνήσυχη.

—Ἔχω ἕνα παιδάκι ποὺ κινδυνεύω νὰ τὸ χάσω. Τόμοθα χτὲς βράδυ πὼς θέλουν νὰ μοῦ τὸ πάρουν, καὶ τρέχω ὅλη τὴ νύχτα γιὰ νὰ προφτάσω τὸ πέραμα.

— Τί ἀτυχία! φώναξε ἡ γυναίκα, ποὺ εἶχε ἀρχίσει νὰ συμπαθεῖ τὴν Ἐλίζα. Πικραίνομαι πολὺ ποὺ ἔρχονται τὰ πράγματα ἔτσι ἀνάποδα. Σολομών! φώναξε ἀπὸ τὴν πόρτα.

Ἕνας ἄντρας, μὲ πέτσινη ποδιὰ καὶ λερωμένα χέρια, παρουσιάστηκε στὴν πόρτα.

— Δὲ μοῦ λές, Σολομών, ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς ποὺ θὰ περάσει τὰ βαρέλια, θὰ φύγει ἀπόψε;

—Ἂν μπορέσει, λέει, θὰ φύγει.

—Ἕνας γείτονας, εἶπε ἡ ξενοδόχισσα στὴν Ἐλίζα, θὰ προσπαθήσει νὰ περάσει ἀπόψε μὲ κάτι πράγματα. Θάρθεῖ νὰ φάει ἐδῶ. Τὸ καλύτερο ποὺ ἔχετε νὰ κάμετε, εἶναι νὰ καθήσετε καὶ νὰ τὸν περιμένετε... Τὸ παιδάκι εἶναι χαριτωμένο, εἶπε ὕστερα, δίνοντας στὸ Χάρρυ ἕνα κομμάτι πήτα.

Ὁ μικρὸς ὅμως ἦταν κατάκοπος κι' ἔκλαιγε χύνοντας θερμὰ δάκρυα.

— Τὸ καϊμένο μου! ἀναστέναξε ἡ Ἐλίζα. Δὲν εἶναι συνηθισμένο νὰ περπατεῖ καὶ τοῦ πόνεσαν τὰ ποδαράκια του.

— Βάλτε το νὰ κοιμηθεῖ ἐδῶ δά, εἶπε ἡ ξενοδόχισσα, ἀνοίγοντας ἕνα δωμάτιο, ὅπου ἦταν στρωμένο ἕνα μεγάλο κρεββάτι.

Ἡ Ἐλίζα τὸ πλάγιασε ἐκεῖ πάνω καὶ τοῦ κράτησε τὰ χεράκια του στὰ δικά της ὡς ποὺ τὸ πῆρε ὁ ὕπνος. Γι' αὐτὴν δὲν ὑπῆρχε οὔτε ὕπνος, οὔτε ἡσυχία. Ὁ νοῦς της ἔτρεχε σ' ἐκείνους ποὺ τὴν κυνηγοῦσαν, κι' ἄλλο δὲ συλλογιζόταν παρὰ τὸ πῶς θὰ περνοῦσε στὴν ἄλλη ὄχθη τὸ μικρό της ποὺ κινδύνευε.....

Ἂν κι' ἡ κυρία Σέλμπυ ὑποσχέθηκε πὼς τὸ τραπέζι θὰ ἦταν ἕτοιμο ἀμέσως, ὡστόσο χρειάστηκε νὰ περιμένουν λιγάκι. Ἡ διαταγὴ εἶχε διαδιδασθεῖ στὴν κυρὰ-Χλόη, ἀλλ' ἡ περίφημη αὐτὴ μαγείρισσα, ποὺ ἄλλοτε ἦταν τόσο σβέλτη καὶ προκομένη, σήμερα ἦταν ἀργοκίνητη κι' ἀπρόκοφτη.

Ὁ Χάλεῦ εἶχε νευριάσει καὶ δὲν εἶχε ἡσυχία νὰ στάθεῖ στὴν καρέκλα του.

— Ἂς περιμένει! ἔλεγε ἡ κυρὰ-Χλόη στὴν κουζίνα της. Ἔνοια σου καὶ θὰ τὰ πληρώσει κι' αὐτός. Ἔχει ἀφέντη καὶ κάποτε θὰ τὸν κυνηγοῦν κι' αὐτὸν ὅπως τώρα τὴν κακομοίρα τὴν Ἐλίζα.

— Θὰ πάει στὴν κόλαση αὐτός! εἶπε μὲ σοβαρότητα ὁ μικρὸς Τζάκ.

— Τοῦ ἀξίζει τοῦ μασκαρᾶ! φώναξε μὲ ἀγανάκτηση ἡ μαγείρισσα. Ἔχει κάψει καρδούλες αὐτὸς ὁ κανάγιας. Καὶ τἄδικο πληρώνεται πάντα. Ἀργεῖ καμμιὰ φορά, ἀλλὰ πληρώνεται.

Τὸ τραπέζι εἶχε σερβιριστεῖ, κι' οἱ ὑπηρέτες μαζεύτηκαν στὴν κουζίνα γιὰ νὰ φλυαρήσουν.

— Αὐτοὶ λοιπὸν χάνονται γιὰ πάντα, ἔ; εἶπε ὁ Ἄντυ.

— Παιδιά! εἶπε μιὰ φωνὴ ποὺ τοὺς ἔκαμε ὅλους νὰνατριχιάσουν. (Ἦταν ὁ μπάρμπα-Τὸμ ποὺ εἶχε ἀκούσει τὰ τελευταῖα αὐτὰ λόγια.) Παιδιά, μὴ χάνετε ποτὲ τὴν ἐλπίδα. Κανεὶς δὲ χάνεται γιὰ πάντα. Τὸ πάντα εἶναι τρομερὴ λέξη καὶ δὲν πρέπει νὰ τὸ εὔχεται κανεὶς σὲ κανένα.

—Ἐγὼ τὸ εὔχομαι σ' αὐτοὺς τοὺς ψυχοπουλητάδες. Εὔχομαι νὰ χαθοῦν γιὰ πάντα—κι' ἂς κάνω ἁμαρτία!

—Ἁμαρτία, γι' αὐτὰ τὰ τέρατα! φώναξε ἡ κυρὰ Χλόη. Αὐτοὶ ποὺ χωρίζουν ἀντρόγυνα καὶ πέργουν ἀπ' τὴ μάννα τὸ παιδί; Αὐτοὶ ποὺ σκοτώνουν χίλιες φορές, καὶ κάθονται ἥσυχα καὶ τρῶν καὶ πίνουν ξένοιαστοι; Μὰ ἂν δὲν τοὺς πάρει ὁ διάβολος αὐτούς, σίγουρα θὰ πεῖ πὼς δὲν ξέρει καλὰ τὴ δουλειά του.

— Προσεύχεστε γιὰ κείνους ποὺ σᾶς κυνηγοῦνε, λέει ἡ Γραφή, εἶπε ἥσυχα ὁ Τόμ.

—Ὄχι, μάτια μου, δὲν μπορῶ νὰ προσευχηθῶ γι' αὐτούς, τὸ κρῖμα μου τὸ λέω!

— Δύσκολο βέβαια εἶναι νὰ συγχωρεῖ κανεὶς ἐκεῖνον ποὺ τοῦ κάνει κακό. Ἀλλὰ γιὰ συλλογίσου σὲ τί ἀθλιότητα βρίσκεται ἡ ψυχή τους, κι' εὐχαρίστησε τὸ Θεὸ ποὺ δὲν εἶσαι καὶ οὐ ὅμοια τους.

Συλλογίστηκε λιγάκι κι' ὕστερα πρόσθεσε:

—Ἐγὼ εἰμ' εὐχαριστημένος ποὺ μπόρεσα νὰ ἰδῶ τὸν ἀφέντη καὶ νὰ κουβεντιάσω μαζί του. Ἀφοῦ δὲ μποροῦσε νὰ κάμει ἀλλοιῶς, καλὰ ἔκαμε καὶ μὲ πούλησε. Φοβᾶμαι μοναχά, μήπως καὶ

μ' αὐτὸ δὲ διορθωθοῦν τὰ πράγματα, καὶ μήπως χειροτερέψουν τώρα ποὺ θὰ φύγω. Ποιὸς θὰ ἔχει τὸ νοῦ του ἐδῶ μέσα, ὅπως τὸν εἶχα ἐγώ;

Τὸ κουδούνι χτύπησε ξαφνικά· καλοῦσαν τὸν Τὸμ στὸ σαλόνι.

— Τόμ, τοῦ εἶπε ὁ κύριός του, χρωστῶ νὰ σὲ εἰδοποιήσω ὅτι ὑποσχέθηκα στὸν κύριο ἀπὸ δῶ ἀποζημίωση χίλια δολλάρια. ἂν δὲ σὲ βρεῖ τὴν ὥρα ποὺ θὰ σὲ χρειαστεῖ. Τώρα ἔχει ἄλλη δουλειά—κι' εἶσαι ἐλεύθερος. Πήγαινε ὅπου θέλεις.

— Εὐχαριστῶ, Μάσσα, εἶπε ὁ Τόμ.

— Καὶ μὴν ξεχνᾶς, πρόσθεσε ὁ ἔμπορος, ὅτι ἂν δὲν εἶσαι στὴ θέση σου, αὐτὸ θὰ στοιχίσει στὸν κύριό σου χίλια δολλάρια — οὔτε μονόλεφτο λιγώτερο. Ἐγὼ τοῦ εἶπα νὰ μὴν ἐμπιστευθεῖ μήτε σένα μήτε τοὺς ἄλλους. Ἐσεῖς ξεφεύγετε μέσα ἀπ' τὰ χέρια σὰν τὰ χέλια.

— Μάσσα, εἶπε ὁ Τόμ, ἤμουν ἀκριβῶς ὀχτὼ χρόνων ὅταν ἡ μακαρίτισσα ἡ κυρία μου σᾶς ἔβαλε στὴν ἀγκαλιά μου Εἶστε τότε ἑνὸς χρόνου παιδάκι. «Τόμ, μοῦ εἶπε, νὰ ὁ μικρός σου κύριος. Φρόντισέ τον ὅσο μπορεῖς». Καὶ τώρα, Μάσσα, πῆτε μου: ἔτυχε νὰ μὴν κρατήσω ποτὲ τὸ λόγο μου, ἀπὸ τότε ποὺ ἔγινα χριστιανός;

Ὁ κ. Σέλμπυ εἶχε συγκινηθεῖ καὶ μὲ κόπο κρατοῦσε τὰ δάκρυά του.

— Καλέ μου Τόμ, εἶπε, λὲς ὅλη τὴν ἀλήθεια. Κι' ἂν ἦταν στὸ χέρι μου, κανεὶς δὲ θὰ μποροῦσε νὰ σ' ἀγοράσει.

— Σοῦ ὁρκίζομαι στὴν πίστη μου, εἶπε ἡ κυρία Σέλμπυ, ὅτι θὰ σ' ἀγοράσω πάλι, ἐθθὺς μόλις μαζέψω τὸ ποσὸ ποὺ χρειάζεται.—Κύριε, εἶπε στὸ Χάλεῦ, σημειώστε τὸ πρόσωπο ποὺ θὰ τὸν ἀγοράσει καὶ δόστε μου τὴ διεύθυνσή του.

— Βεβαιότατα, ἀποκρίθηκε ὁ ἔμπορος. Ἂν θέλετε, σ' ἕνα χρόνο, σᾶς τὸν ξαναφέρνω σὲ καλὴ κατάσταση καὶ τὸν ξαναγοράζετε.

— Θὰ τὸν ξαναγοράσω καὶ δὲ θὰ χάσετε τίποτα, εἶπε ἡ κυρία Σέλμπυ.

— Πολὺ καλά, κι' ἐγὼ αὐτὸ ζητῶ. Τὸ ἐμπόριο νὰ γίνεται καὶ τὸ πῶς θὰ γίνεται δὲ μ' ἐνδιαφέρει. Τὸ ψωμί μου νὰ βγάζω κι' ἐγώ, ὅπως ὅλος ὁ κόσμος.

Ὁ κύριος κι' ἡ κυρία Σέλμπυ θὰ θύμωναν ἀπὸ μέσα τους γιὰ τὴν αὐθάδεια καὶ τὴν οἰκειότητα, ποὺ τοὺς ἔδειχνε ὁ Χάλεῦ, ἀλλὰ ἔνοιωθαν πόσο σκληρὴ ἦταν ἡ ἀνάγκη, ποὺ τοὺς ἐπίεζε. Ὅσο ἔβλεπε ἡ κυρία Σέλμπυ πόσο σκληρὸς καὶ φιλάργυρος ἦταν ὁ δουλέμπορος, τόσο φοβόταν ὅτι θὰ κατάφερνε νὰ πιάσει τὴν Ἐλίζα μὲ τὸ παιδί, καὶ τόσο πολεμοῦσε μὲ κάθε τρόπο νὰ τὸν κρατῆ καὶ νὰ τὸν χασομερᾶ.

Στὶς δυὸ ἀκριβῶς, ὁ Σὰμ καὶ ὁ Ἄντυ ἔφεραν τ' ἄλογο.

—Ὁ ἀφέντης σου δὲν ἔχει σκυλιά; ρώτησε ὁ Χάλεῦ, τὴ στιγμὴ ποὺ ἑτοιμαζόταν ν' ἀνεβεῖ στ' ἄλογο.

— Σκυλιά; Ἄλλο τίποτα! Κι' ὁ ἀφέντης ἔχει ἕνα σωρό, κι' ἐμεῖς ὅλοι ἔχουμε ὁ καθένας μας κι' ἀπὸ ἕνα.

— Πφ! ἔκαμε ὁ Χάλεῦ. Ἐννοῶ σκυλιὰ γυμνασμένα νὰ κυνηγοῦν τοὺς μαύρους.

Ὁ Σὰμ κατάλαβε πολὺ καλά, ἀλλὰ ἔκαμε τὸν κουτό.

— Ὅλα τὰ σκυλιά μας ξέρουν νὰ κυνηγοῦν, κύριε. Εἶναι πρώτης τάξεως σκυλιά!

— Πήγαινε στὸ διάβολο, κουτοαράπη! μουρμούρισε ὁ Χάλεῦ. Ἐμπρός, δρόμο!

Ἀνέβηκε στ' ἄλογό του, κι' ὁ Σὰμ ἀνέβηκε στὸ δικό του.

— Θὰ πᾶμε ἴσια στὸ ποτάμι, εἶπε ὁ Χάλεῦ, ὅταν βγῆκαν ἀπὸ τὰ σύνορα τοῦ κτήματος. Τοὺς ξέρω ἐγὼ αὐτούς, ὅλοι κατὰ τὸ ποτάμι πηγαίνουν.

— Βέβαια, εἶπε ὁ Σὰμ.

Ὁ κύριος Χάλεῦ τοὺς ξέρει καλὰ τοὺς μαύρους. Ὅλοι κατὰ κεῖ πηγαίνουν. Ἀλλὰ ὑπάρχουν δυὸ δρόμοι ποὺ βγάζουν στὸ ποτάμι: ἕνας δρόμος μέσ' ἀπὸ τὰ χωράφια, καὶ ὁ δημόσιος δρόμος. Ποιὸν ἀπ' τοὺς δυὸ θέλει νὰ πάρουμε ὁ ἀφέντης; Ἐμένα μοῦ φαίνεται πὼς ἡ Ἐλίζα θὰ πῆγε ἀπὸ τὸν πιὸ ἐρημικό.

Ὅσο κι' ἂν ἦταν φιλόποπτος ὁ Χάλεῦ πρὸς τοὺς μαύρους, ἡ παρατήρηση αὐτὴ τοῦ φάνηκε λογική.

— Βέβαια, ὁ κύριος μπορεῖ νὰ διαλέξει ὅπαιο δρόμο θέλει, εἶπε πάλι ὁ μαῦρος. Τώρα ποὺ σκέφθηκα καλύτερα, φαντάζομαι πὼς θὰ ἦταν προτιμότερο νὰ πάρουμε τὸ δημόσιο δρόμο.

Ὁ Χάλεῦ τὸν κοίταζε τώρα μὲ δυσπιστία.

—Ὄχι! εἶπε. Θὰ πῆγε ἀπὸ τὸν πιὸ ἐρημικὸ δρόμο!

— Αὐτὸ δὲν τὸ ξέρουμε, Μάσσα, εἶπε ὁ πονηρὸς Σὰμ. Οἱ γυναῖκες κάνουν ὅ,τι τοὺς κατέβῃ ἐκείνη τῆ στιγμή. Ἐκεῖ ποὺ θαρρεῖς πὼς θὰ πᾶνε δεξιά, πηγαίνουν ζερβά. Γι' αὐτὸ λέω νὰ πάρουμε τὸ δημόσιο δρόμο.

Ἡ παγίδα ἦταν πολὺ πονηρὴ κι' ὁ Χάλεῦ ἔπεσε μέσα. Βλέποντας τὴν ἐπιμονὴ τοῦ μαύρου, νόμισε ὅτι ἤθελε νὰ τὸν γελάσει.

—Ὄχι! φώναξε θυμωμένος. Θὰ πᾶμε ἀπὸ τὰ χωράφια καὶ θὰ τὴν προφτάσουμε.

—Ὅπως προστάζει τ' ἀφεντικό. Ἀλλὰ ἐγὼ δὲν τὸν καλοξέρω τὸ δρόμο ἀπὸ τὰ χωράφια. Ἂν χαθοῦμε, δὲν ἔχω καμμιὰ εὐθύνη.

—Ἂς χαθοῦμε! Θὰ πᾶμε ἀπὸ κεῖ ποὺ εἶπα. Κι' ἂς χαθοῦμε, σοῦ λέω!..

Ἔστριψαν τότε πρὸς τὰ χωράφια καὶ καὶ τ' ἄλογα ἄρχισαν νὰ τρέχουν μὲ καλπασμό. Μετὰ μισὴ ὥρα πάνω-κάτω ἔφτασαν στὴν αὐλὴ μιᾶς ἀγροικίας, ὅπου δὲν ἔβλεπε κανεὶς ψυχή. Ὅλοι ἔλειπαν

«Ἤμουν ἀκριβῶς ὀχτὼ χρόνων ὅταν ἡ μακαρίτισσα ἡ κυρία μου σᾶς ἔβαλε στὴν ἀγκαλιά μου...»
(Σελ. 67, στ. α'.)

στὰ χτήματα. Ἀλλὰ μπροστὰ στὸ μονοπάτι ἦταν χτισμένη μιὰ μεγάλη ἀποθήκη.

(Ἀκολουθεῖ) ΜΙΧ Δ. ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΟ ΝΑΥΤΑΚΙ

Στὸ μανιασμένο κῦμα
μιὰ νύχτα σὲ ξαπλώσαν
μακριὰ ἀπ' τοῦ χωριοῦ σου
τὸ γαλανὸ οὐρανό,
τὰ κύματα κρεββάτι
ὑγρό, ψυχρό, σοῦ στρῶσαν
μὲ φύκια καὶ ἄμμο. Πέσε
κοιμήσου, ὀρφανὸ
ναυτάκι μου φτωχό.

Κλαῖνε, θρηνοῦν οἱ ναῦτες
στὴ ἔρημο τὸ σκάφος,
κι' αὐτὸς ὁ καπετάνιος
στὸ μάτι τὸ στυγνὸ
ἔχει πικρὸ ἕνα δάκρυ,
σὰν σὲ κυκλώνει ὁ τάφος
ὁ ἀπέραντος, καὶ κλαίει
γιὰ σένανε, ὀρφανὸ
ναυτάκι μου φτωχό.

Ἡ μάννα στὸ χωριό σας
τὸν πόνο της τὸν κρύβει·
τοῦ κάκου τἀδερφάκια
ζητᾶν τὸν ἀδερφό.
Ἤσουνα γιὰ τοὺς τρεῖς τους
στὸ ταπεινὸ καλύβι
πατέρας τους μικρούλης,
τὸ φῶς τους τὸ λευκό,
ναυτάκι μου φτωχό....

Καὶ πέρα στάκρογιάλι
στὴν ἄγρια ἀνεμοζάλη
γονατιστοὶ προσμένουν
τὸ βράδυ τὸ φριχτό·
μ' ἀλίμονο, δὲ θάρθῃ
χαρούμενο καὶ πάλι,
γιατὶ σὲ μανιασμένο
σὲ κύμα σκοτεινὸ
κοιμᾶται τὸ φτωχό....

(Μετάφραση) ΛΙΛΑ ΚΑΡΑΚΑΛΟΥ

ΑΘΗΝΑΪΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

ΕΚΛΕΙΨΕΙΣ

Ἀγαπητοί μου,

ΦΥΛΛΟΜΕΤΡΟΥΣΑ σήμερα ἕνα Ἡμερολογιάκι τῆς τσέπης, ἀπὸ κεῖνα ποὺ τὰ μοιράζουν γιὰ ρεκλάμα μερικὰ Τυπογραφεῖα καὶ Χαρτοπωλεῖα. Στὰ μάτησα στὴ σελίδα τῶν Ἐκλείψεων. Καὶ διάβασα μὲ χαρά μου,—τὴ χαρὰ ἐκείνη ποὺ αἰσθάνεται κανεὶς ὅταν βλέπῃ τὴν προαναγγελία ἑνὸς ὡραίου θεάματος, —ὅτι κατὰ τὸ 1930 θὰ γίνουν τέσσερις: Δυὸ τῆς Σελήνης καὶ δυὸ τοῦ Ἡλίου. Ἀλλὰ τί ἀπαγοήτευση! Διαβάζω γιὰ τὴν πρώτη (μερικὴ ἔκλειψη Σελήνης στὶς 13 Ἀπριλίου): ἀόρατος ἐν Ἑλλάδι. Γιὰ τὴ δεύτερη (δακτυλιοειδὴς καὶ ὁλικὴ ἔκλειψη Ἡλίου, στὶς 28 Ἀπριλίου): ἀόρατος ἐν Ἑλλάδι. Γιὰ τὴν τρίτη (μερικὴ τῆς Σελήνης, στὶς 7 Ὀκτωβρίου) τὸ ἴδιο. Τὸ ἴδιο καὶ γιὰ τὴν τέταρτη (ὁλικὴ τοῦ Ἡλίου, στὶς 21—22 Ὀκτωβρίου.) Καμμιὰ ὁρατὴ στὴν Ἑλλάδα! Γιὰ νἄβλεπα ἄξαφνα τὴν τελευταία, θἄπρεπε νἄμουν στὰ νότια τοῦ Εἰρηνικοῦ Ὠκεανοῦ. Γιὰ νἄβλεπα κάποιαν ἄλλη, θἄπρεπε νἄμουν στ' ἀνατολικά του ἢ στὰ βορεινά του. Καὶ καθεξῆς —Μὲ ἄλλους λόγους, τὰ ὡραῖα αὐτὰ θεάματα τοῦ 1930 δὲν θὰ τἀπολαύσουν παρὰ κάτοικοι χωρῶν πολὺ ἀπομακρυσμένων ἀπὸ μᾶς, —κάτοικοι τοῦ ἄλλου ἡμισφαίριου.

Ἀλλὰ δὲν εἶναι ἡ πρώτη φορὰ ποὺ αἰσθάνομαι μιὰ τέτοια ἀπογοήτευση Οἱ περισσότερες κι' οἱ ὡραιότερες ἐκλείψεις, —οἱ δακτυλιοειδεῖς ἄξαφνα τοῦ Ἡλίου,—συνηθέστατα δὲν εἶναι ὁρατὲς στὴν Εὐρώπη ἢ στὴν Ἑλλάδα. Ἀπὸ τὶς τρεῖς, τὶς τέσσερις, τὶς πέντε ποὺ ἀναγγέλλει κάθε χρόνο τὸ ἀστρονομικὸ «πρόγραμμα», δὲν μποροῦμε νὰ ἰδοῦμε καὶ μεῖς οἱ καϊμένοι παρὰ τὸ πολὺ μιά. Ἡ χώρα μας, ἔνεκα... ἡ γεωγραφική της θέση, δὲν εἶναι ἀπὸ κεῖνες ποὺ ἔχουν τὸ προνόμιο. Ὅπως σπανίζει ἐδῶ τὸ βόρειον σέλας, ἡ βροχὴ τῶν διαττόντων (πεφτάστερα) καὶ δὲν ξέρω τί ἄλλο, ἔτσι κι' οἱ ἐκλείψεις. Κι' ἐνῶ εἶμαι τόσο χρονῶν, δὲν θυμοῦμαι νὰ εἶδα στὴ ζωή μου παρὰ δυὸ-τρεῖς ὁλικὲς τῆς Σελήνης καὶ μιὰ μόνο τοῦ Ἡλίου.

Μπορεῖ τώρα, μέσα σὲ τόσα χρόνια, νἄγιναν καὶ περισσότερες. Ἀλλὰ μερικὲς μπορεῖ νὰ τὶς ἔχασα ἀπὸ ἀμελειά μου, κι' ἄλλες μπορεῖ νὰ ματαιώθηκαν ἕνεκα... ὁ καιρός. Μιὰ συννεφιὰ π. χ. σἀφίνει νὰ ἰδῇς μερικὴ ἔκλειψη Σελήνης ἢ Ἡλίου; Ἔπειτα δὲν εἶχα τὰ μέσα... στὸ Ἀστεροσκοπεῖο. Γιατί ξέρετε ὅποιος ἔχει κεῖ πάνω τὰ μέσα, ὅποιος ἔχει π.χ. φίλο τὸν κ. διευθυντή, μπορεῖ νὰ τὸν παρακαλέσῃ νὰ... ξανακάνῃ πρὸς χάρη του μιὰν ἔκλειψη ποὺ δὲν πρόφθασε νὰ τὴν ἰδῇ, ὅπως παρακάλεσε μιὰ φορὰ τὸν Φλαμμαριόν, διευθυντὴ τοῦ Ἀστεροσκοπείου τῶν Παρισίων, ὁ ἔξυπνος τοῦ γνωστοῦ ἀνεκδότου... Ὡστόσο μιὰ ἔκλειψη τῆς Σελήνης, κι' ἀκόμα περισσότερο τοῦ Ἡλίου, εἶν' ἕνα πρᾶγμα ποὺ κάνει μεγάλη καὶ παράξενη ἐντύπωση στὸν ἄνθρωπο. Ἐκεῖ ποὺ εἶναι μέρα-μεσημέρι ἢ φεγγαρόφωτο σὰν ἡμέρα, νὰ βλέπῃ ἄξαφνα νὰ λιγοστεύῃ τὸ φῶς, νὰ χάνεται, νὰ μαυρίζῃ τὸ λαμπρὸ ἄσπρο, κι' ἡ νύχτα νὰ γίνεται κατασκότεινη, ἢ ἡ μέρα νὰ γίνεται νύχτα! Κι' ἔπειτα πάλι, σιγὰ-σιγά, νὰ ξαναφαίνεται τἀστρο, νὰ λάμπῃ στὴν ἴδια σχεδὸν θέση καὶ νὰ φωτίζῃ σὰν... νὰ μὴ συνέβηκε τίποτα!

Μὴν κοιτᾶτε μεῖς ποὺ ξέρουμε ἀπὸ τὴν ἐπιστήμη τί συμβαίνει καὶ ποὺ εἴμαστε σίγουροι πὼς μιὰ ἔκλειψη οὔτε κακὸ εἶναι, οὔτε προμήνυμα κακοῦ, ἀλλὰ μόνο ἕνα ὡραῖο, περίεργο καὶ διασκεδαστικὸ θέαμα... Φαντασθῆτε ὅμως τὸν τρόμο καὶ τὴν ἀγωνία τῶν παλιῶν, τῶν πρωτόγονων ἀνθρώπων, ποὺ ὅταν ἔβλεπαν ἔκλειψη, ἐνόμιζαν πὼς ἕνας δράκοντας κατάπινε τὸν ἥλιο ἢ τὸ φεγγάρι, καὶ πὼς σὲ λίγο θὰ χαλοῦσε ὁ κόσμος! Μὲ τί λαχτάρα παρακαλοῦσαν τὸ Μέγα Πνεῦμα νὰ τοὺς γλυτώσῃ, καὶ μὲ τί χαρά, μὲ τί ἀνακούφιση ἔβλεπαν ὕστερα πὼς ἡ προσευχή τους εἶχε εἰσακουσθεῖ καὶ πὼς ὁ δράκοντας, προσταγμένος ἀπὸ τὸ Μέγα Πνεῦμα, ξερνοῦσε τὸ φωτεινὸ ἄστρο ποὺ εἶχε καταπιεῖ!

Καθὼς ξέρετε ἀπὸ τὴν ἱστορία, μιὰ ἔκλειψη τῆς Σελήνης βόηθησε τὸν Κολόμπο νὰ ἐπιβληθῇ στοὺς ἀγριάνθρωπους τῆς Ἀμερικῆς του. Τοὺς τὴν εἶχε προαναγγείλει ἀπὸ μέρες, γιατί, σὰ σοφὸς ποὺ ἦταν, ἤξερε πὼς θὰ γινόταν καὶ πότε ἀκριβῶς. Οἱ ἀγριάνθρωποι, φυσικά, δὲν ἤξεραν τίποτα. Κι' ὅταν εἶδαν τὴν ἔκλειψη, ἔπεσαν καὶ προσκύνησαν τὸν Κολόμπο σὰν προφήτη καὶ σὰ Θεό... Φαντάζομαι πὼς πολλὰ τέτοια θὰ ἔγιναν στὸ κόσμο τότε ποὺ ἡ Ἐπιστήμη ἦταν ἀκόμα προνόμιο λίγων ἀνθρώπων κι' οἱ περισσότεροι ζοῦσαν στὸ σκοτάδι τῆς ἀμάθειας, τῆς πρόληψης καὶ τῆς δεισιδαιμονίας. Ἀλλὰ μήπως καὶ σήμερ' ἀκόμα, δὲν ὑπάρχουν τόσοι δυστυχισμένοι ἄνθρωποι, ποὺ ὅταν γίνεται ἔκλειψη, νομίζουν πὼς ἕνας δράκοντας καταπίνει τὸν ἥλιο ἢ τὸ φεγγάρι, καὶ πὼς αὐτὸ εἶναι σημάδι θείας ὀργῆς, ποὺ φοβερίζει νὰ καταστρέψῃ τὸν κόσμο;..

Καὶ τώρα ποὺ βλέπω στὸ Ἡμερολογιάκι τὴ σελίδα μὲ τὸ «πρόγραμμα» τῶν ἐκλείψεων, συλλογίζομαι ἀπὸ πόσες πλάνες καὶ δεισιδαιμαιμονίες, ἀπὸ τόσους μάτιους φόβους, ἀπὸ πόσες ἀγωνίες, γλύτωσε τὴν πολιτισμένη Ἀνθρωπότητα ἡ φιλάνθρωπη κι' εὐεργετικὴ Ἐπιστήμη...

Σᾶς ἀσπάζομαι **ΦΑΙΔΩΝ**

ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ

Τοῦ ἀγαπητοῦ φίλου Γιάννη Κουγιούλη

Στὴ μέση τοῦ δρόμου μᾶς πρόφτασε τὸ Φθινόπωρο. Ἦταν κάτι ποὺ δὲν τὸ περιμέναμε τόσο γρήγορα. Σταθήκαμε ξαφνιασμένοι καὶ κοιτάξαμε τὸν οὐρανό. Μεγάλα, βουρκωμένα σύννεφα ἔφταναν ὁλοένα ἀπ' τὰ βορεινὰ καὶ σκέπαζαν βαριὰ τὸν ἥλιο. Σὲ λίγο εἶχε χαθεῖ ἀπὸ τὰ μάτια μας καὶ τὸ τελευταῖο γαλάζιο κομμάτι τοὐρανοῦ. Μιὰ μακριὰ σειρὰ ἀπὸ μικρὰ πουλιὰ ὑψώθηκε ἄξαφνα ἀπὸ τὰ δέντρα· τοῦ γειτονικοῦ δάσους καὶ χάθηκε μέσα στὴ μαυρίλα τῆς ἀτμόσφαιρας. Κοιταχτήκαμε σιωπηλοὶ καὶ σύγκαιρα νοιώσαμε βαθιὰ στὶς ψυχές μας μιὰ κρύα ἀνατριχίλα. Ἔτσι, χωρὶς αἰτία. Τὰ μάτια τοῦ φίλου μου μὲ ρωτοῦσαν τί ἔπρεπε νὰ κάνουμε. Νὰ ἐξακολουθήσουμε τὸν περίπατό μας; Γυρίσαμε πίσω. Μὲ τὸ ἴδιο βραδὺ βῆμα, σὰ νὰ ξέρκαμε ὅτι ὅσο κι' ἂν βιαστοῦμε, δὲ θὰ μπορέσουμε νὰ ξεφύγουμε ἀπ' τὴ μπόρα, ποὺ ἐρχόταν ξοπίσω μας...

Οἱ πρῶτες χοντρὲς στάλες τῆς βροχῆς μᾶς μαστίγωσαν τὸ πρόσωπο καὶ μᾶς ἔκαναν νὰ ταχύνουμε λίγο τὸ βῆμα μας. Ὄχι γιατί φοβόμαστε τὴ βροχή. Κείνη τὴ μέρα ἔβρεχε στὶς ψυχές μας, ὅπως σὲ λίγο θἄβρεχε καὶ στὴ φύση. Δὲ θέλαμε μόνο νὰ κάνουμε τοὺς δικούς μας νἀνησυχήσουν. Περνούσαμε μαζί, πλάϊ-πλάϊ, τὸ στενὸ μονοπάτι ποὺ ἀνεγόταν μέσα ἀπὸ τὰ πεῦκα. Τὸ βελονωτὸ φύλλωμά τους εἶχε πάρει ἕνα μελαγχολικό, μουντὸ χρῶμα, ποὺ κούραζε τὰ μάτια. Σὲ λίγο ἄρχισε νἀστράφτει. Σημεῖο ὅτι ἡ μπόρα ἦταν κοντά. Μιὰ μακριὰ πύρινη ρομφαία ἔσχιζε τὸ βαρὺ οὐρανὸ καὶ μᾶς ἔκανε νὰ κλείνουμε τὰ μάτια ἀπ' τὴν πολλὴ λάμψη της. Μακριά, ἀπ' τὸ χωριό, ἔφτανε σταυτιά μας τὸ ἀλύχτισμα τῶν σκυλιῶν, συρτὸ καὶ γεμάτο παράπονο. Νὰ πονοῦν τάχα τὰ ζῶα ὅπως κι' οἱ ἄνθρωποι;

Ὅταν φτάσαμε, βρήκαμε τὴν κατασκήνωσή μας σὲ συναγερμό. Ἑτοιμάζουνταν νὰ δεχτοῦν τὴν πρώτη φθινοπωρινὴ βροχή, σὰν ἕνα ἀνεπιθύμητο ἐπισκέπτη ποὺ θἀρχόταν νὰ μᾶς χαλάσει τὴν ἡσυχία. Δυὸ-τρεῖς χωρικοὶ προσπαθοῦσαν νὰ στερεώσουν τὶς σκηνές μας. Ἔπειτα θὰ ἔσκαβαν μικρὰ αὐλάκια τριγύρω τους γιὰ τὰ νερά. Παρακολουθοῦσαμε τὴ δουλειὰ αὐτὴ ἀμίλητοι.

Ἀπ' ὅλη τὴ μεγάλη συντροφιά μας, δὲν εἴχαμε ἀπομείνει ἐκεῖ παρὰ μόνον ἕξη. Ὁ φίλος μου, ἡ μητέρα του, ἡ μικρή του ἀδερφή, ἐγώ, ὁ μικρότερος ἀδερφός μου κι' ἡ κυρὰ-Δάφνη, ἡ ὑπηρέτριά μας, ποὺ εἶχε γεράσει στὸ σπίτι μας καὶ γι' αὐτὸ τὴ θεωροῦσαμε περισσότερο σὰ μιὰ δεύτερη μητέρα μας παρὰ σὰ μιὰ ὑπηρέτρια. Κι' ἡ ἀγάπη τῆς γυναίκας αὐτῆς μᾶς συγκινοῦσε διπλά, γιατὶ δὲν ἐπήγαζε ἀπὸ μιὰ ὑποχρέωση, ἀλλὰ ἔτσι αὐθόρμητα, ἀπὸ μιὰ καρδιὰ ποὺ ἔνοιωθε τὴν ἀνάγκη νἀφοσιωθῇ κάπου καὶ νἀγαπήσει «Ποῦ νὰ βρῇς στὰ χρόνια μας συχνὰ τέτοιους ἀνθρώπους!» Ἄκουγα τὰ λόγια αὐτά, ἀπὸ μικρὸ παιδί, στὸ σπίτι, κι' ἔπρεπε νὰ μεγαλώσω καὶ νὰ γνωρίσω τὸν κόσμο γιὰ νὰ καταλάβω πόση ἀλήθεια ἔκλειναν.

Εἴχαν φύγει λοιπὸν ὅλοι οἱ ἄλλοι κι' εἴχαμε μείνει μεῖς καὶ μεῖς νὰ ὑποδεχτοῦμε τὸ Φθινόπωρο. Καὶ μᾶς βάραινε ὅλους ἡ ἴδια λύπη: ἡ ἀπόφαση ἢ καλύτερα ἡ σκληρὴ ἀνάγκη τοῦ μισεμοῦ τοῦ φίλου μου Ἀπὸ καιρὸ τώρα τὸ μελετοῦσε αὐτὸ τὸ μακρινὸ ταξίδι. Ἀπὸ τότε ποὺ τὸ σπίτι τους ἔχασε τὸν προστάτη του κι' ἡ φτώχεια ἦρθε νὰ χτυπήσει τὴν πόρτα του. Ποῦ νὰ τἀκούσει ὅμως αὐτὸ ἡ δόλια ἡ μητέρα του, ποὺ τὸν εἶχε μοναχογιὸ καὶ τὸν ἀγαποῦσε σὰν τὰ μάτια της! Μὰ μήπως κι' ἐγὼ δὲ θὰ λυπόμουν τὸ ἴδιο, ἀφοῦ τὸν εἶχα σὰν ἀδερφό μου; Καλύτερα μάλιστα ἀπὸ ἀδερφό μου, γιατί ἂν μὲ τἀδέρφια μου μ' ἔνωνε ἡ συγγένεια τοῦ αἵματος, μ' αὐτὸν μ' ἔνωνε ἡ συγγένεια τῆς ψυχῆς. Δὲν ἦταν μυστικό του ποὺ νὰ μὴν τὸ ἤξερα, καὶ δὲν εἶχα μυστικὸ ποὺ νὰ μὴν τὸ ἤξερε καὶ κεῖνος.

Εἴχαμε ζήσει ἀπὸ μικρὰ παιδιὰ στὸ ἴδιο σπίτι —στὸ ἀπάνω πάτωμα μέναμε μεῖς, στὸ κάτω ἡ οἰκογένειά του. Μαζὶ πήγαμε στὸ σχολεῖο, μαζὶ τὸ τελειώσαμε, μαζὶ κάναμε τὰ πιὸ ὡραῖα παιδικὰ ὄνειρα, καὶ μαζὶ τὰ εἴδαμε νὰ βασιλεύουν ἕνα-ἕνα πίσω ἀπ' τὸ θλιβερὸ ὁρίζοντα τῆς πραγματικότητας. Μὰ τί μᾶς ἔνιαζε γιὰ τὰ ὄνειρά μας, ἀφοῦ θὰ εἴμαστε παντοτεινὰ μαζί; Θὰ εἴχαμε πάντα ἀρκετὴ δύναμη γιὰ νὰ παρηγορᾶμε καὶ νὰ δίνουμε θάρρος ὁ ἕνας στὸν ἄλλο.

Καὶ νὰ τώρα ποὺ ἔπρεπε νὰ χωρισουμε. Μιὰ μέρα θὰ σηκώσῃ ἕνα βαπόρι τὴν ἄγκυρα κι' ἕνα μαντήλι θὰ μᾶς ἀποχαιρετίσει... Μὰ ἔτσι εὔκολα γίνονται ὅλ' αὐτά; Ἔτσι εὔκολα μαζώνουν οἱ καρδιές; Ἔτσι εὔκολα στεγνώνουν τὰ δάκρυα;

Τὸν τελευταῖο αὐτὸν καιρὸ τοῦ εἶχε γράψει ἕνας θεῖος του, ποὺ ἦταν χρόνια στὶς Ἰνδίες, ὅτι τοῦ βρῆκε μιὰ καλὴ θέση στὴν Ἑταιρεία ποὺ ἐργαζόταν κι' αὐτός, καὶ τὸν συμβούλευε νὰ πάει Κι' ἡ μητέρα του —μιὰ ποὺ δὲν μποροῦσε νὰ γίνει ἀλλιῶς—ἤθελε νὰ τὸν στείλει δυναμωμένο. Γι' αὐτὸ εἴχαμε μείνει στὸ βουνὸ τόσο ἀργά. Τώρα ὅμως ποὺ ἄρχισαν οἱ βροχές, ἔπρεπε νὰ φύγουμε.

* * *

Τὸ Φθινόπωρο εἶχε φέρει στὸ σπίτι μας ὅλη του τὴ θλίψη. Αὐτὴ ἡ γνώριμη κι' ἀγαπημένη γωνιά, ποὺ ζεσταίνει τὶς καρδιές μας, κι' ἡ σκέψη της μᾶς συντροφεύει ὅπου κι' ἂν πᾶμε, ὅπου κι' ἂν βρεθοῦμε—πολλὲς φορὲς μᾶς δίνει τὴν πλήξη. Τὴν πλήξη—τὸ μαῦρο αὐτὸ πουλὶ—ποὺ τίποτα δὲν εἶναι ἱκανὸ νὰ τὸ διώξει μακριὰ καὶ νὰ λυτρώσει τὴν ψυχή μας. Τότε νιώθουμε τὴν ἀνάγκη νὰ φύγουμε, ν' ἀλλάξουμε ζωή, προσπαθώντας νὰ ξεφύγουμε ἀπὸ τὸν ἑαυτό μας.

Ἡ γιαγιὰ εἶχε πεθάνει κι' ἡ ἀνάμνησή της πλανιόταν ἀκόμη μέσα στὸ σπίτι. Ἡ ἀδερφή μου ἄρρωστη βαριά, καὶ κοντὰ σ' αὐτὰ ἡ πίκρα γιὰ τὸ φίλο ποὺ θἄχανα. Ἡ μητέρα του ἔλπιζε ἀκόμα ὅτι θὰ μποροῦσε νὰ τὸν κάνει ν' ἀλλάξει ἀπόφαση. Κι' ἡ ἐλπίδα της αὐτὴ στηριζόταν στὴ δική μου βοήθεια. Σὲ μιὰ γειτονικὴ πόλη — μισὴ μόνον ὥρα μακριὰ ἀπὸ τὴ δική μας, —ἔμενεν ἕνας φίλος μου, ποὺ ὁ πατέρας του ἦταν ἕνα μεγάλο ἐργοστάσιο. Ἔγραψα λοιπὸν σ' αὐτὸν τὸν φίλο μου καὶ τὸν παρακαλοῦσα θερμὰ νὰ πάρουν στὰ γραφεῖα τοῦ ἐργοστασίου τους τὸν Ἀλέκο γιὰ ὑπάλληλο. Τοῦ ἔγραψα πόσο συνδεόμουν μαζί του καὶ πόσο θὰ μὲ πίκραινε ὁ χωρισμός του, καὶ περίμενα, ὄχι μὲ πολλὲς ἐλπίδες, τὴν ἀπάντηση. Φοβόμουν ἀκόμη ὅτι κι' ἂν δεχόταν ὁ πατέρας τοῦ φίλου μου νὰ τὸν πάρει στὸ ἐργοστάσιό του, ὁ Ἀλέκος δὲν θὰ ἤθελε νὰ πάει, γιατὶ δὲν θὰ τὸν ἱκανοποιοῦσε ὁ μισθός. Μὰ ἡ ἀπάντηση ἦρθε ἀρνητική, ὅπως τὴ φοβοῦμουν. Ὁ Ἀλέκος, ποὺ δὲν ἤξερε τίποτα ἀπ' ὅλη αὐτὴ τὴν ἱστορία, ἑτοιμαζόταν ὁλοένα γιὰ τὶς Ἰνδίες. Ἀποφάσισα τότε νὰ πάω ὁ ἴδιος νὰ παρακαλέσω τὸν πατέρα τοῦ φίλου μου, νὰ τὸ πάρουν στὸ ἐργοστάσιο. Ναὶ μὲν ὁ φίλος μου μοῦ ἔγραφε ὅτι δὲν ὑπῆρχε καμμιὰ κενὴ θέση, ὥστε νὰ μπορέσῃ νὰ μ' εὐχαριστήσῃ κτλ, ἐγὼ ὅμως διατηροῦσα ἀκόμη μιὰ μικρὴ ἐλπίδα, ὅτι ἴσως νὰ κατόρθωνα μὲ τὴν ἐπιμονή μου ὅ,τι δὲν κατόρθωσα μὲ τὸ γράμμα. Θὰ πήγαινα κεῖ, θὰ τοὺς παρίσταινα τὴν οἰκονομικὴ κατάσταση τῆς οἰκογένειας τοῦ Ἀλέκου καὶ τὴν ἀπόφασή του νὰ ξενιτευτῇ Θὰ τοὺς ἔλεγα πόσο τὸν ἀγαποῦσε ἡ μητέρα του καὶ πόσο θὰ τῆς κόστιζε ὁ χωρισμός του. Θὰ τοὺς μιλοῦσα μ' ἐνθουσιασμὸ γιὰ τὴν τιμιότητα καὶ τὴν ἐργατικότητα τοῦ φίλου μου, καὶ θὰ τοὺς παρακαλοῦσα μ' ὅλη μου τὴν καρδιὰ νὰ τὸν πάρουν στὸ ἐργοστάσιο. Τὸ εἶπα στὴ μητέρα του καὶ μ' ἀγκάλιασε καὶ μὲ φιλοῦσε, μὲ τὰ μάτια πλημμυρισμένα ἀπὸ δάκρυα εὐγνωμοσύνης. Ἔπρεπε νὰ φύγω τὸ γρηγορότερο, γιατὶ ὁ Ἀλέκος ἤθελε νὰ δηλώσει νὰ τοῦ κρατήσουν θέση στὸ βαπόρι. ποὺ θἄφευγε μετὰ πέντε μέρες. Ἡ ἀδερφή μου εἶχε καλυτερέψει, κι' ἔτσι ἔφυγα τὴν ἄλλη μέρα, χωρὶς νὰ πῶ τίποτα στοὺς δικούς μου.

Ὅσο τὸ τραῖνο πλησίαζε, τόσο μεγάλωναν οἱ φόβοι κι' οἱ ἐλπίδες μου. Θὰ δεχτοῦν; Δὲ θὰ δεχτοῦν; Κι' ἂν δεχτοῦν, θὰ τοῦ δίνουν καλὸ μισθό, ὥστε νἀφήσει τὴ σκέψη τοῦ μακρινοῦ ταξιδιοῦ; Ἔπειτα συλλογιζόμουνα τὴ μητέρα του καὶ τὶς δυό του ἀδερφούλες, ποὺ τὸν ἀγαποῦσαν τόσο πολύ. Τί χαρὰ θὰ τοὺς ἔδινε ἡ ματαίωση τοῦ ταξιδιοῦ αὐτοῦ! Γιατὶ ὅλοι αἱ ἄνθρωποι νὰ μὴν εἶναι καλοὶ καὶ νὰ μὴ βοηθοῦν τοὺς ὁμοίους τους ὅταν μποροῦν; Ἕνα «γιαῖ» τοῦ πατέρα τοῦ φίλου μου θὰ ἔκανε εὐτυχισμένους τόσους ἀνθρώπους!

Μ' αὐτὲς τὶς σκέψεις βρῆκα στὸ γραφεῖο του τὸν πατέρα τοῦ φίλου μου Σὰ νὰ μὲ εἶχε φωτίσει ὁ Θεὸς καὶ σὰ νὰ εἶχε βοηθήσει μιὰ καλὴ Μοῖρα νὰ βρεθῶ ἐκεῖ αὐτὴ τὴ στιγμή, νὰ ἰδοῦν ἔτσι τὰ πράγματα. Ὁ ἐργοστασιάρχης ἦταν θυμωμένος γιατί εἶχε τσακωθεῖ μὲ τὸν ταμία του καὶ τὸν εἶχε διώξει. Καὶ τώρα δὲν ἤξερε ποιὸν νὰ βάλῃ στὴν ἐμπιστευτικὴ αὐτὴ θέση. Τοῦ μίλησα μ' ἐνθουσιασμὸ γιὰ τὸ φίλο μου καὶ τὸν ἔπεισα νὰ τὸν πάρει στὴ θέση τοῦ ταμία. Τὸ ἐνδιαφέρο μου μάλιστα κι' ὁ ἐνθουσιασμός μου συγκίνησαν τὸν καλὸν ἄνθρωπο. Στὴ θέση αὐτὴ ὁ Ἀλέκος θὰ ἔπαιρνε ἕνα ἱκανοποιητικὸ μισθό. Εὐχαρίστησα θερμὰ τὸν πατέρα τοῦ φίλου μου καὶ τοῦ ὑποσχέθηκα νὰ τοῦ στείλω τὴν ἄλλη μέρα τὸ νέο του ταμία.

* * *

Πετοῦσα ἀπὸ χαρὰ ὅταν ἔφτασα στὸ σπίτι τοῦ Ἀλέκου. Τὸν βρῆκα νὰ γεμίζει τὸ μπαοῦλο ποὺ θἄπαιρε μαζί του. Τὸν βοηθοῦσαν ἡ μητέρα του κι' οἱ ἀδερφές του. Ἡ μητέρα του, ὅταν μὲ εἶδε χαρούμενο, κατάλαβε ὅτι εἶχα πετύχει. Ὁ Ἀλέκος, συγκινημένος γιὰ τὴν ἀγάπη μου, δὲν ἔφερε καμμιὰν ἀντίρρηση γιὰ τὴ ματαίωση τοῦ ταξιδιοῦ του. Ἤμουν ὁ Ἄγγελος τῆς χαρᾶς μέσα σ' αὐτὸ τὸ σπίτι, ποὺ ξαλάφρωνα τὶς καρδιὲς ἀπὸ τὸ βάρος τῆς πίκρας. Ἡ μητέρα του πρὸ παντὸς δὲν ἤξερε ποῦ νὰ μὲ βάλει. Ἀδειάσαμε ἀμέσως τὸ μπαοῦλο καὶ φάγαμε τὰ γλυκὰ ποὺ εἶχ' ἑτοιμάσει ἡ φιλοστοργία τῆς μητέρας.

. . . . . .

Κάθε πρωὶ ἔφευγε ὁ Ἀλέκος γιὰ τὴ δουλειά του στὴ γειτονικὴ πόλη καὶ γυρνοῦσε τὸ βράδι. Φαινόταν πολὺ εὐχαριστημένος. Ἔτσι διώξαμε μακριὰ τὸν κίνδυνο τοῦ χωρισμοῦ ποὺ μᾶς ἔφερνε τόση λύπη. Τί κακὸ νἀφήνει κανεὶς τὰ ὡραιότερα χρόνια τῆς ζωῆς του στὴ μαύρη ξενιτειά, μακριὰ ἀπ' ὅ,τι ἀγάπησε στὸν κόσμο! Καὶ νὰ γυρίζει μιὰ μέρα μ' ἀσπρισμένα τὰ μαλλιὰ καὶ μὲ βαρειὰ τὴν καρδιά, καὶ νὰ μὴ τὸν γνωρίζει κανείς!

Ἐμεῖς τώρα θὰ ζήσουμε πάντα μαζί—ἀγαπημένοι σὰν δυὸ ἀδερφοί—καὶ δὲ θὰ χωρίσουμε παρὰ τὴ στιγμὴ ποὺ ἡ Μοῖρα θὰ σημάνει καὶ γιὰ μᾶς τὸ πένθιμο σήμαντρό της...

ΓΙΑΝΝΗΣ Α. ΚΑΜΑΡΙΝΔΑΚΗΣ

ΣΕΛΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ

ΒΑΡΚΟΥΛΑ

Μέσ' στὸ γαλάζιο πέλαγος
βαρκούλα κι' ἀρμενίζει
καὶ σὰν πουλὶ μ' ἄσπρα φτερά,
γοργὰ τὸ κῦμα σχίζει.

Ἀρμένιζε, βαρκούλα μου,
τράβα σὲ ξένα μέρη
μά, πρόσεξε ἡ θάλασσα
βαθιὰ νὰ μὴ σὲ φέρη.

Γιατὶ τὸ κάνει ψέμματα
βαθιὰ νὰ σὲ τραβήξη
κι' ἐκεῖ νὰ φάη τὸ ναύτη σου
καὶ σένα νὰ σὲ πνίξη.

Λεπτὴ Καρδούλα

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΧΩΡΙΟΥ

Τί ἐντύπωση μπορεῖ νὰ κάνη σ' ἕναν κάτοικο μιᾶς πόλης ἕνα τόσο δὰ μικρὸ καὶ περιφρονημένο χωριό; Τί ἔχει; Τοὺς καλοὺς δρόμους, τὰ ὡραῖα σπίτια ἢ τἆλλα στολίδια ποὺ ὀμορφαίνουν τὴ ζωὴ στὴν πόλη;

Ἀπόμερο, δειλό, κρύβει μέσ' στὴν πρασινάδα του ὅ,τι καλὸ ἔχει. Καὶ τὸ μεγαλύτερο καλὸ ἑνὸς χωριοῦ εἶναι ἡ ποίηση! Ναί, τὸ χωριὸ εἶν' ἕνα ὡραῖο ποίημα!..

Μ' αὐτὲς τὶς ἐντυπώσεις ἔφευγα ἀπ' τὴν ὄμορφη καὶ μαγεμένη Ζαγορὰ τοῦ Πηλίου, τὸ περασμένο καλοκαίρι. Μᾶς εἶχε σπρώξει ὡς ἐκεῖ μιὰ λαμπρὴ πανσέληνος τοῦ Αὐγούστου, καὶ ἡ δίψα νὰ χορτάσουμε τὶς ὀμορφιὲς τοῦ ὡραίου βουνοῦ, τοῦ Πηλίου.

Ἀλήθεια! οἱ τρεῖς μέρες τῆς ἐκδρομῆς μας ἦταν τρεῖς ἐκλεκτὲς στροφὲς ἀπὸ ἕνα ποιητικὸ ἀριστούργημα! Τὴν πρώτη ποιητικὴ στροφὴ τῆς ἐκδρομῆς ἀντιπροσωπεύει ἐκεῖνο τὸ γραφικό, τὸ ὑπέροχο χάνι, ποὺ ἀναπαύεται μέσ' στὶς καταπράσινες ὀξιὲς στὴν κορυφὴ τοῦ βουνοῦ. Πήγατε ποτέ σας σὲ τέτοιου εἴδους Παράδεισο; Μόλις φθάσαμε στ' ὡραῖο αὐτὸ χάνι, ὁ κὺρ-Ζήσης ὁ χατζῆς μᾶς ὑποδέχτηκε γελαστός, χαρούμενος, μὲ τὴ χαρακτηριστικὴ ποδιὰ τῆς δουλειᾶς στὴ μέση. Πρόθυμα μᾶς σερβίρει αὐτὸς κι' ἡ γυναίκα του ὅ,τι ἐκλεκτὸ καὶ πρόχειρο ἔχει. Μαζί μας κι' αὐτὸς τρώγει καὶ πίνει, ἁπλὰ κι' ἀνυπόκριτα ὁ καϊμένος, καὶ θέλει νὰ δείξει ὅτι συμμετέχει στὴ χαρά μας. Κι' ὅταν τὸ κέφι προχωρήσει, μᾶς ὑπενθυμίζει πὼς εἶναι καιρὸς πιὰ νὰ συνεχίσουμε τὸ δρόμο μας. Ἔτσι κι' ἐμεῖς ἀφήσαμε ἐνθουσιασμένοι τὸν φιλόξενο κὺρ-Ζήση, κατὰ τὰ μεσάνυχτα τῆς πρώτης μέρας τῆς ἐκδρομῆς μας.

Ἀπ' ἐδῶ τώρα ἀρχίζει νὰ πλέκεται ἡ δεύτερη ποιητικὴ στροφή. Ἡ συντροφιά μας, ἀκολουθώντας τὸ δρόμο τῆς Ζαγορᾶς, χάνεται μέσα σ' ἕνα πλῆθος δέντρων. Διασχίζει ἕνα ἀληθινὸ πανηγύρι τοῦ φυτικοῦ κόσμου! Χρώματα λογιῶν-λογιῶν καὶ ἦχοι μουσικοὶ ποὺ γεμίζουν τὸν ἀέρα, μᾶς μαγεύουν μαζὶ μὲ τἀρώματα τῶν λουλουδιῶν ποὖναι καμωμένα στὸ μυρωμένο ἐργαστήρι τοῦ βουνοῦ! Κι' ἀπὸ *πάνω μας ἕνα ὁλοστρόγγυλο αὐ*γουστιάτικο φεγγάρι! Νὰ τὰ στολίδια τοῦ πανηγυριοῦ ποὺ μᾶς εἶχ' ἑτοιμάσει τὸ Πήλιο τὴ βραδυὰ τῆς ἐκδρομῆς.

Ἀλλὰ σᾶς ἐνδιαφέρει περισσότερο ὁ ἐπίλογος τοῦ ποιήματος. Αὐτὸς εἶν' ἡ Βίγλα τῆς Ζαγορᾶς, ἐκείνη ἡ ἀκρινὴ σκοπιὰ πρὸς τὸ Αἰγαῖο. Ὁ ἐπισκέπτης ποὺ ἀντικρύζει ἀπ' ἐκεῖ τὸ ἀτέλειωτο ἅπλωμα τῆς θαλασσινῆς ὀμορφιᾶς καὶ τὸ βαθυπράσινο χαλὶ τῶν καστανιῶν, κάτω ἀπ' τὸ ὁποῖο σὰν κρόσια κρέμονται τἀραιὰ σπιτάκια τοῦ Χορευτοῦ, γίνεται χωρὶς νὰ τὸ θέλει κι' αὐτὸς Ποιητής, καὶ τὸ χωριὸ εἶναι τ' ὡραιότερο ποίημα αὐτῆς τῆς μεγάλης, τῆς ἀστείρευτης ποιητικῆς πηγῆς ποὺ λέγεται Φύση!

Ξυπνοπούλι

FRANÇOIS COPPÉE

ΨΑΡΕΜΑ ΣΤΟ ΠΟΤΑΜΙ

Στὴν πόντα καθισμένος,
μὲ τὰ πόδια κρεμασμένα,
κουφὸς στὸ θόρυβο μακριά,
ποὺ ἡ ἠχὼ τοῦ φέρνει ὁλοένα,
ἔχει ὁ ψαρὰς τὸ βλέμμα του
στραμμένο πρὸς τὸ φελλό.
Δὲν τσιμπᾶ. Λαμποκοποῦν
τοῦ ἥλιου οἱ ἀκτίνες στὸ νερὸ
τὸ ποταμίσιο... Ξάφνου ὁ φελλὸς
ἀπατηλὰ βουτᾶ,
πηδᾶ ἡ ὁρμιά. Μὲ πάφλασμα
γεμάτο ἀτμό, περνᾶ
καραβάκι χαρωπὸ
μὲ σημαιοῦλες στολισμένο·
κι' ὅταν ξαναγαλήνεψε
τὸ κῦμα τ' ἀφρισμένο,
ὁ ἄνθρωπος ποὺ ἡ προσήλωση
τὴ νάρκη τοῦ ἔχει φέρει,
ξυπνᾶ, βάζει ἄλλο δόλωμα
καὶ λέει: Μεσημέρι...

(Μετάφραση) *Πίκμαν*

ΣΤΟΝ ΤΑΦΟ ΤΗΣ

Ἀπρίλης εἶναι κι' ἄνοιξη. Ἡ φύση γύρω σκορπάει μύρια χαμόγελα. Ντυμένη ἡ γῆ τὸ νέο πράσινο φόρεμά της, στολισμένο μὲ πολύχρωμα πετράδια, τὰ λουλούδια της. Τὰ γλυκόλαλα πουλάκια, στὸν ἐρχομὸ τοῦ σούρουπου, κοπαδιαστὰ καὶ φλύαρα πετοῦν μὲ χαρούμενες φωνοῦλες στὴ φωλιά τους. *Πέρα κεῖ, ἕνα* κρυστάλλινο ρυάκι ἀργοκυλάει πάνω σὲ κατάλευκα χαλίκια, μὲ γλυκὸ μουρμουρητό...

Ξαφνικά, ἕνα κατάξανθο παιδάκι σὰν ἐμένα, διαβαίνει ἀπὸ μπροστά μου βιαστικά. Οἱ τελευταῖες γελαστὲς ἀχτίδες τοῦ ἥλιου χρυσώνουν τὰ μαλλάκια τοῦ παιδιοῦ—ποὺ φαίνεται ἕτοιμο νὰ κλάψη—καὶ κάνουν πιὸ πολὺ ὄμορφα τὰ πολύχρωμα λουλούδια, ποὺ κρατάει στὴ μικρούλα ἀγκαλιά. Τὸ βλέπω, ἀνοίγει μὲ τρεμάμενα χεράκια τὴν πόρτα τῆς μάντρας τ' Ἅη-Θανάση, ποὺ μέσα βρίσκεται τὸ κοιμητήρι τοῦ χωριοῦ. Σὲ λίγο ἡ πόρτα τοῦ νεκροταφείου κλείνει πίσω μ' ἕνα δαιμονισμένο τριγμό, ποὺ θἄκανε τὸν ἄνθρωπο ν' ἀνατριχιάση στὴ σκέψη, ὅτι βρίσκεται σὲ μιὰ χώρα νεκρῶν.

Τὸ παιδάκι προχωρεῖ χωρὶς νὰ κοιτάζη γύρω, σὰ νὰ ξέρη ποῦ πηγαίνει. Τὰ βιαστικὰ καὶ σχεδὸν πηδηχτά του βήματα πνίγονταν ἀνάμεσα στὰ ψηλὰ χορτάρια τῶν τάφων, ποὺ σιγοσαλεύουν στὸ ἐλαφρὸ ἀεράκι.

Σταματᾶ μπροστὰ σ' ἕνα φρεσκοβαμένο *σταυρό. Σκορπίζει* ὅλα τὰ λουλούδια του στὸν τάφο, μὲ δάκρυα στὰ μάτια γονατίζει, κάνει τὸ σταυρό του καὶ τὰ χλωμά του χείλη κάτι ψιθυρίζουν. Ἴσως μιὰ συγγνώμη, ἴσως μιὰ προσευχὴ γιὰ τὴν πεθαμένη του ἀδελφούλα.

Στὸν τάφο της γονατιστό, τὄβλεπα σὰ νἄβλεπα ἀγγελούδι, κι' ἡ μικρούλα μου καρδιὰ ράγιζε. Σκούπιζε τὰ δάκρυά του μ' ἕνα λευκὸ μαντήλι καὶ ψιθύριζε, ὅλο καὶ κάτι ἔλεγε. Τῆς ἔλεγε ἴσως γιὰ τὰ παιχνίδια τους κι' ἡ ψυχὴ τῆς ἀγαπημένης του ἀδελφούλας, ποὺ τριγύρω πετοῦσε, ἀναγάλλιαζε ἀπὸ χαρὰ στὴ θύμησή τους...

Τέλος σηκώθηκε κι' ἀποχαιρέτησε, στέλνοντας ἕνα φιλὶ μὲ τὸ χέρι στὴν ψυχούλα τῆς ἀγαπημένης του ἀδελφούλας. Τὸ περίμενα στὸ δρόμο νὰ τὸ ρωτήσω τὸν πόνο του, νὰ τὸ παρηγορήσω καὶ νὰ τοῦ κάνω συντροφιά.

Πετροχελίδονο

ΜΙΑ ΝΟΣΤΑΛΓΙΑ

Ἀγαπητό μου μικρὸ χωριό, πῶς ἤθελα νὰ σὲ ξαναϊδῶ!.. Νὰ ἰδῶ γιὰ μιὰ ἀκόμη φορὰ τὸν καθαρό σου οὐρανὸ καὶ τὰ μικρά σου σπιτάκια... Νὰ ἰδῶ τὸ μέρος ὅπου γεννήθηκα καὶ εἶδα τὸ φῶς τῆς ἡμέρας. Τὸ σπίτι μας τότε ἦταν περιτριγυρισμένο μ' ἕνα μεγάλο κῆπο πού, ἀλίμονο! θὰ εἶναι σήμερα ξεραμένος... Στὸ βάθος τοῦ κήπου εἶχε πολλὰ καὶ μεγάλα δέντρα. Πόσες φορές, καθισμένη στὴ σκιὰ μιᾶς ἀκακίας, ἄκουγα τὸ μονότονο τραγούδι τοῦ βοσκοῦ καὶ τὴ φωνὴ τοῦ πιστοῦ του σκύλου! Ὁ κῆπος ἦταν φτωχὸς ὅπως ὅλοι οἱ κῆποι τοῦ χωριοῦ. Μεγάλοι τοῖχοι τὸν περιτριγύριζαν, ποὺ ἀπάνω τους ζοῦσε χρόνια τώρα ἕνας γέρικος κισσός. Ποιὸς ξέρει ἂν βρίσκεται ἀκόμη ἡ τριανταφυλλιὰ ποὺ ἔδινε τὰ λουλούδια της στὴ μητέρα; Βρίσκουνται ἄραγε κι' οἱ μεγάλες μηλιὲς ποὺ στολίζαν τὸ μονοπάτι τοῦ χωριοῦ; Στὸ νεκροταφεῖο, μέσ' στὰ λουλούδια, θὰ βρίσκονται οἱ τάφοι ὅπου ἀναπαύονται οἱ δικοί μου; Καϊμένο μου χωριό! σ' ἀγαπῶ, καὶ πῶς νοσταλγῶ τὸν καθαρό σου οὐρανὸ καὶ τὰ ἀξέχαστα καλοκαιρινὰ βραδάκια! Πόσο διαφέρεις ἀπὸ τὶς μεγάλες πόλεις! Αὐτὲς δὲν ἔχουν τὴ δική σου τρυφερὴ καὶ πονετικὴ ψυχή!..

Μιὰ Ψυχὴ

Η ΚΑΤΑΓΩΓΗ ΤΩΝ ΛΟΥΚΟΥΜΑΔΩΝ

Κάποτε, ὅταν διορίστηκε Καδῆς σ' ἕνα χωριὸ τῆς Τουρκίας ἕνας ἀπὸ τοὺς μεγαλύτερους καλοφαγάδες, μαζεύτηκαν ὅλοι οἱ χωριανοὶ καὶ σκέπτονταν τί δῶρα θὰ τοῦ πήγαιναν.

Μετὰ ἀπὸ πολλὲς συζητήσεις, ἀποφάσισαν νὰ τοῦ πᾶνε: δυὸ ἀρνιὰ ψητά, χῆνες κι' ἄλλα πολλά. Κι' ἀφοῦ διάλεξαν μερικοὺς ἀπὸ τοὺς ἐπίσημους τοῦ χωριοῦ, τοὺς ἔδωσαν τὰ δῶρα καὶ τοὺς ἔστειλαν μὲ τὰ βιολιὰ στὸ σπίτι τοῦ Καδῆ. Ἐκεῖνος, μόλις εἶδε τὰ ὡραῖα φαγιά, τόσο ἐνθουσιάστηκε, ποὺ προσκάλεσε γιὰ νὰ φᾶνε μαζί του καὶ τοὺς ἐπίσημους τοῦ χωριοῦ.

Κάθησαν ὅλοι στὸ σοφρὰ κι' *ἄρχισαν νὰ τρῶνε τὰ φαγητά·* ἀλλ' ἐκεῖνο ποὺ ἔκανε περισσότερη ἐντύπωση στοὺς χωριανοὺς ἦταν τὸ ψωμί, ποὺ εἶχε ὁ Καδῆς στὸ τραπέζι του. Ἦταν ἕνα πρᾶγμα στρογγυλό, βουτηγμένο στὸ μέλι, μὰ πολὺ νόστιμο. Ἀφοῦ ἔφαγαν, ρώτησαν τὸν Καδῆ γιὰ τὸ ψωμί του, κι' αὐτὸς τοὺς εἶπε τὴ συνταγή.

Τὸ βράδυ, σὰν γύρισαν σπίτια τους, διηγήθηκαν τὸ πρᾶγμα καὶ στοὺς ἄλλους χωρικούς. Ὅλοι δὲ μαζὶ σκέφθηκαν νὰ τὸ ὀνομάσουν «ψωμὶ τοῦ Καδῆ», ποὺ τούρκικα λέγεται «λούκμ-ἐλ-Κάδη».

Κι' ἔτσι, σιγά-σιγά, οἱ Ἕλληνες κατάφεραν, ἀλλάζοντας τὰ περισσότερα γράμματα, ἀπὸ λούκμ-ἐλ-Κάδη, νὰ τὸ ποῦν λουκουμάδες καὶ λουκουμάς.

Ἰούλιος Καῖσαρ

ΠΑΙΔΙΚΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

—Ἄχ, μαμμά, ἂς μποῦμε σ' αὐτὸ τὸ ζαχαροπλαστεῖο νὰ φᾶμε ἀπὸ μιὰ πάστα.

—Ὄχι, παιδί μου, ποῦ ξέρεις ἀπὸ πόσες μέρες τὶς ἔχουν.

—Μπά, μόλις δεκαπέντε μέρες εἶναι ποὺ ἔχει ἀνοίξει.

Χαρούμενη Ψυχὴ

***

—Δὲ μοῦ λές, μικρέ! Ἐγὼ σοὔδωσα νὰ μοῦ φέρεις σπίρτα καὶ τσιγάρα, καὶ σὺ μοῦ φέρνεις μοναχὰ σπίρτα. Ποὖναι τὰ τσιγάρα;

—Ἔχετε δίκιο, τὰ ξέχασα. Καὶ συλλογιζόμουν στὸ δρόμο: «Μὰ τί θὰ τὰ κάμει τὰ σπίρτα χωρὶς τσιγάρα;»

Ξάνθιππος

***

Ὁ Κουφιοκεφαλάκης ἔπεσε στὴν αὐλὴ καὶ χτύπησε στὸ πόδι. Τρέχει κούτσα-κούτσα στὸ φαρμακεῖο καὶ ρωτᾶ τί νὰ κάμει.

—Νὰ πλύνης καλὰ τὸ μέρος ὅπου χτύπησες καὶ νὰ τοῦ βάλης ἰώδιο, τοῦ λένε.

Κι' ὁ Κουφιοκεφαλάκης πλένει καλά... τὴν πλάκα τῆς αὐλῆς ὅπου ἔπεσε καὶ χτύπησε, καὶ τῆς βάζει ἰώδιο!.. *Τρομερὸς*

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΙΣ

Ἐκτὸς ἀπὸ ἐκείνους ποὺ ἐδήλωσαν ἐξαρχῆς ὅτι ἐπιθυμοῦν νὰ εἶναι συνδρομηταὶ καὶ κατὰ τὸ 1930, ὅσοι δὲν ἀνανέωσαν ἀκόμη τὴν συνδρομήν των, πρέπει ἢ νὰ τὴν ἀνανεώσουν τώρα, ἢ νὰ ἐπιστρέψουν τὸ φυλλάδιο τοῦτο καὶ τὰ προηγούμενα ἀπὸ τὸ πρῶτο ἀλλὰ μὲ τὴν ταινία ποὺ ἔχει τυπωμένο τὄνομά των, καὶ νὰ γράψουν στὴν ταινία τὴ λέξη «ἀπαράδεκτον», γιὰ νὰ τοὺς διαγράψω.

Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ «ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ»

Ἀθῆναι, 42 ὁδὸς Εὐριπίδου τὴν 8 Ἰανουαρίου 1930.

ΤΟ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ ΤΟΥ ΚΟΥΡΤΙΔΗ

Ὡραιότατο, συγκινητικώτατο τὸ Μνημόσυνο τοῦ Κουρτίδη μας ποὺ τὸ ἔκαμε τὸ «Θρακικὸ Κέντρο» στὴν αἴθουσα τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας τὸ ἀπόγεμα τῆς 20 Δεκεμβρίου. Μ' ὅλη τὴ ραγδαία βροχή, ἡ αἴθουσα ἦταν γεμάτη ἀσφυκτικά. Στὴν ἀρχὴ μίλησε ὁ πρόεδρος τοῦ Κέντρου κ. Μανουηλίδης. Κατόπιν ὁ ἀκαδημαϊκὸς κ. Δ. Γρ. Καμπούρογλους, ὁ ἐκπαιδευτικὸς κ. Λάμψας καὶ ὁ κ. Γρ. Ξενόπουλος (ποῦ ἐπειδὴ ὅμως ἦταν ἀδιάθετος τὴν ὁμιλία του τὴ διάβασε ὁ καθηγητὴς κ. Παπαχριστοδούλου). Ὅλοι αὐτοὶ ἐχαρακτήρισαν ὡραιότατα τὸν Κουρτίδη ὡς ἄνθρωπο, ὡς παιδαγωγό, ὡς φιλόσοφο καὶ ὡς λογοτέχνη. Στὸ τέλος ἡ καλλιτέχνις τῆς ἀπαγγελίας κυρία Τζούλιε Ἀμπελᾶ-Τερέντσιο διάβασε τὸ συγκινητικὸ ἐκεῖνο διηγηματάκι τοῦ Κουρτίδη «Τὸ ποτήρι μὲ τὰ δάκρυα», κι' ἕνας μαθητὴς τῆς ὁ μικρὸς Κουρούκλης, ἀπήγγειλε ζωηρότατα τρία ἀπὸ τὰ μικρὰ παιδικά του ποιήματα.

Μὲ μεγάλη μου εὐχαρίστηση εἶδα στὴν αἴθουσα καὶ πολλὰ Διαπλασόπουλα, ποὺ ἀξιέπαινα ἐτίμησαν τὴ μνήμη ἑνὸς μεγάλου ἀνθρώπου, ποὺ τόσο τἀγαποῦσε καὶ ποὺ γι' αὐτὰ ἔγραψε τόσο ὡραῖα ἔργα...

Ἄλλο φιλολογικὸ μνημόσυνο τοῦ Κουρτίδη ἑτοιμάζει, μαθαίνω, κι' ὁ «Παρνασσός».

Μὲ διαβάζεις ἐφτὰ χρόνια, ***Ἀγριοπούλι***· εἶμαι στὸ σπίτι σου ἀπὸ τὸν καιρὸ τοῦ παπποῦ σου ἀκόμα· κι' ὅμως ἕνα μόνο γράμμα μοῦ ἔχεις στείλει. Τί ἔγιναν αὐτὰ τὰ δέκα ποὺ μοῦ ἔγραφες κατὰ καιροὺς σὲ στιγμὲς ποὺ ξεχείλιζε ἡ καρδιά σου; Πόσο καλύτερα θὰ σὲ γνώριζα ἂν μοῦ εἶχες στείλει κι' αὐτά! καὶ βέβαια θὰ ἤξερα τί εἴδους εἶναι αὐτὴ ἡ «ἀδυναμία» ποὺ μοῦ λὲς στὸ σημερινό σου. Γιατὶ δὲν κατάλαβα καλά. Καὶ πρέπει νὰ μοῦ ἐξηγήσης καλύτερα, ἀφοῦ ζητῆς ἀπὸ μένα καὶ παρηγοριὰ καὶ συμβουλή.

Πίστεψε, ***Πορφυρογέννητη***, ὅτι τὸ γράμμα σου παίρνει μιὰ ἀπὸ τὶς καλύτερες θέσεις μέσα σ' αὐτὰ ποὺ λαβαίνω αὐτὸν τὸν καιρὸ καὶ «ποὺ πλημμυρίζουν ἀπὸ ἐνθουσιασμοὺς κι' εὐχαριστίες». Πολὺ ὄμορφο γράμμα! Λυποῦμαι μόνο ποὺ δὲν μπορῶ νὰ τὸ δημοσιεύσω, — ποῦ τόπος!— σ' εὐχαριστῶ ὅμως ἀπ' τὴν καρδιά μου!

Δὲν πάει *παρακάτω* καὶ τὸ γραμματάκι τῆς ***Ἔρσης Δρόσου***·«Πέντε χρόνια—μοῦ γράφει— εἶμαι στὸ θαυματουργὸ σχολειό σου, καὶ τὶς μισὲς γνώσεις μου σὲ σένα τὶς χρωστάω. Πόσα μ' ἔμαθες! Ποτὲ δὲν θὰ ξεχάσω τί στάθηκες γιὰ μένα. Ἰδίως οἱ σοφὲς Ἐπιστολὲς τοῦ καλοῦ μας Φαίδωνος μ' ἔκαμαν νὰ σκεφθῶ καὶ νὰ καταλάβω ἕνα σωρὸ πράγματα, ποὺ δίχως αὐτὲς ἀσφαλῶς δὲν θὰ τἄξερα. Θὰ σᾶς εὐγνωμονῶ αἰώνια!» Ἡ ἴδια συγχαίρει τὶς νικήτριες τοῦ Πεντάθλου καὶ τὴ ***Φιλόσοφη*** γιὰ τὰ ὄμορφα ποιήματά της, «ποὺ δείχνουν ὅτι βαδίζει στὰ ἴχνη τῆς ***Αἰλάντας***».

Ναί, ***Κούκλα τοῦ Χωριοῦ***, πολὺ γρήγορα περνᾶ ὁ καιρὸς καὶ «χωρὶς κανεὶς νὰ τὸ καταλάβη, βρίσκεται γερασμένος»... Ἀλλ' αὐτὸ δὲν σημαίνει πὼς ὁ κόσμος αὐτὸς εἶναι ψεύτικος· ὤ, εἶναι ἀληθινότατος κι' αἰώνιος. Ὅταν περνοῦμε μεῖς, ἔρχονται ἄλλοι· κι' οἱ ἄλλοι αὐτοὶ εἶναι ἡ συνέχειά μας... Σ' εὐχαριστῶ γιὰ ὅσα γράφεις, καθὼς κι' ὁ κ. Ξενόπουλος.

Αὐτὸ νὰ λὲς πάντα, ***Μελαγχολικὴ Ὕπαρξις***: δόξα σοι ὁ Θεός... Καὶ μένα δὲν μ' ἀρέσουν αὐτὲς οἱ εἰρωνεῖες καὶ τὰ πειράγματα στὶς Μικρὲς Ἀγγελίες· θὰ προτιμοῦσα νἄβλεπα πάντα ἐκφράσεις φιλικές, ἀδελφικές. Συλλογίζομαι ὅμως ὅτι τὰ πειράγματα εἶναι τοὐλάχιστο ἄκακα, κι' ἔτσι πιστεύω νὰ τὰ παίρνουν κι' οἱ πειραζόμενοι. Τί νὰ κάμη κανένας! Τὰ παιδιὰ παίζει...

Ἡ ***Νησιωτοπούλα*** μοῦ γράφει γιὰ τὴν ἀπεργία ποὺ ἔκαμαν στὴν Κύπρο ὅλα τὰ Γυμνάσια καὶ τὰ Παρθεναγωγεῖα, εἰς ἔνδειξη διαμαρτυρίας γιὰ κάποιο νομοσχέδιο ποὺ τὸ θεωροῦν περιοριστικό. Γιατὶ δίνει τὸ δικαίωμα στὸν Ἄγγλο κυβερνήτη νὰ διορίζη καὶ νὰ παύη τοὺς καθηγητὰς κτλ. Ἔγινε μάλιστα καὶ μιὰ μεγάλη διαδήλωση ἀπὸ μαθητὲς καὶ μαθήτριες, ποὺ φώναζαν «κάτω τὸ νομοσχέδιο! ζήτω ἡ Ἕνωσις!» καὶ ἔψαλλαν τὸν ἐθνικὸ ὕμνο. Νὰ ἰδῶ με λοιπὸν πῶς θὰ τελειώση κι' αὐτὸ τὸ ζήτημα. Φαίνεται ὅμως ὅτι πλησιάζει ὁ καιρὸς ποὺ ἡ Κύπρος θὰ ἑνωθῆ μὲ τὴν Ἑλλάδα κι' ἔτσι θὰ τελειώσουν ὅλ' αὐτά...

Ἡ ***Σμαράγδα Χρ. Σουβαλτζῆ*** ἰσχυρίζεται ὅτι ὄχι ἡ ***Μεγάλη Ἑλλάς***, ἀλλ' αὐτὴ εἶναι ἡ πιὸ παλιά μου συνδρομήτρια· γιατὶ μπαίνω στὸ σπίτι της ἀπὸ τὸ 1907. Δὲν θυμοῦμαι αὐτὴ τὴ στιγμὴ ἀπὸ πότε μπαίνει στὸ σπίτι τῆς ***Μεγάλης Ἑλλάδος***· ξέρω ὅμως ὅτι κι' οἱ δυὸ αὐτὲς φίλες μου εἶναι ἀπὸ τὶς πιὸ παλιὲς ποὺ ἔχω. Γιατὶ ἔχω καὶ παλιότερες, ἢ μᾶλλον παλιότερους. Ἕνας ἀπ' αὐτοὺς εἶναι κι' ὁ ***Μικρὸς Ἀθηναῖος***, ποὺ πρὸ 14 ἐτῶν πῆρε ἀπὸ τὸ μεγαλύτερο ἀδελφό του αὐτὸ τὸ ψευδώνυμο. Κι' ἴσια-ἴσια μοῦ γράφει πὼς φέτος ἤθελε πιὰ νὰ παραιτηθῆ, γιατὶ ἀληθινὰ εἶναι μεγάλος· ἀλλὰ ἅμα ἔλαβε τὸ πρῶτο φυλλάδιο κι' εἶδε «τὰ θαυμάσια ποὺ εἶχε, δὲν τοῦ ἔκαμε καρδιὰ νὰ τὸ στείλη πίσω». Ἔτσι θὰ τὸν ἔχω καὶ φέτο τὸν καλό μου παλιὸ φίλο, καὶ τοῦ χρόνου πιά... βλέπουμε.

Κατενθουσιασμένη κι' ἡ ***Εἰρηνούλα Καρακώττα*** μὲ τὰ φετεινά μου. Μὲ παραβάλλει μὲ ἄστρο, ποὺ μὲ τὴ λάμψη του ἔκαμε ὅλα τἆλλα νὰ χλωμιάσουν. Κι' ἀκόμα μὲ «δλόδροσο κῆπο, γεμάτον ἀπὸ μπουμπούκια κρίνων καὶ τριαντάφυλλων, ἕτοιμα ν' ἀνοίξουν στὸ πέρασμα τοῦ χρόνου καὶ νὰ μᾶς χαρίσουν τὸ γλυκό τους ἄρωμα...» Τί ὡραῖα! Τῆς ἔστειλα καὶ τὸν Ὁδηγὸ ποὺ μοῦ ζήτησε καὶ χαίρω πολὺ ποὺ θὰ μπῆ στὴν κίνησή μου.

Δὲν ἔχεις ἀνάγκη νὰ μοῦ ζητήσης συγγνώμη, καλέ μου ***Φάρε τῆς Εἰρήνης***. Ὅταν ἔλαβες τὸ πρῶτο φυλλάδιο, δὲν εἶχες λεπτὰ νἀνανεώσης τὴ συνδρομή σου, δὲν ἔλπιζες νἀποκτήσης γρήγορα καί, σὰν τίμιο παιδὶ ποὺ εἶσαι, ἔσπευσες, ἂν καὶ μὲ τόση σου λύπη, νὰ μοῦ τὸ ἐπιστρέψης ὡς ἀπαράδεκτο. Ὕστερα, ἀνελπίστως, οἰκονόμησες μιὰ συνδρομή. Καὶ φυσικά, ἔσπευσες νὰ μοῦ τὴ στείλης γιὰ νὰ σὲ ξαναγράψω. Τί ἔκαμες λοιπὸν γιὰ νὰ σὲ συγχωρέσω; Ἀπεναντίας πρέπει νὰ σοῦ πῶ ὅτι πολὺ μὲ συγκίνησε ἡ τόση σου ἀγάπη, καὶ μάλιστα ἡ φράσι σου, ὅτι «όσο κι' ἂν κρατιόσουν, δάκρυσες τὴ στιγμὴ ποὺ ἔρριχνες κεῖνο τὸ φυλλάδιο στὸ ταχυδρομεῖο». Ὤ, καὶ πόσοι ἄλλοι θὰ μἀποχωρίσθηκαν μὲ τὴν ἴδια λύπη! Γιατὶ ξέρω καλὰ πὼς μόνο οἰκονομικοὶ λόγοι κάνουν καμμιὰ φορὰ τοὺς φίλους μου νὰ μἀφίνουν πρὸ τῆς ὥρας...

Ἀλήθεια, ***Ἐλευθέριε Ν. Ρουσσάκη***, ἕνας «τρίτος» δὲν μπορεῖ νὰ καταλάβη, καὶ γι' αὐτὸ λέει κι' ἡ παροιμία «ὅσα ξέρει ὁ νοικοκύρης...» Ὡστόσο ὁμολογῶ ὅτι τὸ γράμμα σου μοῦ φάνηκε ἀνεξήγητο, γιατὶ δὲν μπορῶ νὰ φαντασθῶ ὅτι, ἀπὸ ὁποιοδήποτε δυστύχημα,— καὶ βέβαια σοῦ συνέβη ἕνα πολὺ μεγάλο! —μπορεῖ νἀπελπισθῆ σὲ τόσο βαθμὸ ἕνα παιδὶ τῆς ἡλικίας σου καὶ μὲ τὰ χαρίσματά σου. Τί θὰ ἔδινα ἂν ἤξερα τί ἀκριβῶς σοῦ συμβαίνει, μήπως θὰ μποροῦσα νὰ ἐπέμβω σὰ δεύτερη μητέρα σου. Ἀλλὰ σέβομαι τὴν ἐπιφυλακτικότητά σου κι' ἐμπιστεύομαι στὸ χρόνο... Ἔλαβα ὑπὸ σημείωση τὶς συστάσεις σου καὶ σ' εὐχαριστῶ ποὺ δὲν θὰ παύσης νἀνανεώνης τὴ συνδρομή σου, ἂν κι' ἀποσύρεσαι ἀπὸ τὴν κίνηση ὁριστικά. Φυσικά, θἀναφερθῆς στ' Ἀποτελέσματα τοῦ Διαγωνισμοῦ ποὺ ἔχεις λάβει μέρος, κι' ἡ πρὸ πολλοῦ σταλμένη Συλλογή σου συμπεριληφθῆ στὸν τρέχοντα.

Ἀφροδίτη τῆς Μήλου, Κάστρο τοῦ Μυστρᾶ καὶ ***Ἄκη Πελαγηνέ***, εἶχα φυλάξει ἀπὸ τὴν περασμένη ἑβδομάδα τὰ γράμματά σας γιὰ νὰ σᾶς ἀπαντήσω, ἀλλὰ πάλι δυστυχῶς, ἐξαντλήθηκε ὁ χῶρος. Σᾶς εὐχαριστῶ γιὰ τὰ καλὰ λόγια,—γιὰ τὰ ξεσπαθώματα σᾶς εὐχαρίστησα,— καὶ περιμένω νὰ μοῦ ξαναγράφετε.

Ὡραίας Ἐπιστολὰς μοῦ ἔστειλαν αὐτὴν τὴν ἑβδομάδα κι' οἱ ἑξῆς: ***Κούκλα τοῦ Χαλανδρίου, Καρμελίτα, Ἐλπίζουσα Νεότης, Σιμώνη, Ἀμαζών, Οὐράνιον Τόξον, Ξενιτεμένο Πολιτάκι*** καὶ ***Ξεφτέρι τῆς Ἠπείρου***.—Θὰ τοὺς ἀπαντήσω στὸ ἐρχόμενο.

ΕΓΚΡΙΣΕΙΣ ΨΕΥΔΩΝΥΜΩΝ

Κανένα ψευδώνυμο δὲν ἐγκρίνεται, οὔτε ἀνανεώνεται, ἂν δὲν συνοδεύεται ἀπὸ τὸ δικαίωμα, δρ. 10.— Τὰ ἐγκρινόμενα ἢ ἀνανεούμενα ἰσχύουν ὡς τὴν 30 Νοεμβρίου 1930. Ὅσα συνοδεύονται ἀπὸ Α, ἀνήκουν σὲ ἀγόρια καὶ ὅσα ἀπὸ Κ, σὲ κορίτσια.

Νέα Ψευδώνυμα: Παιχνιδιάρα, κ. (βρέστε με). Ναπολεόνη, κ. (ΑΜ). Βάτραχος Νο 6, ἀ. (ΙΑ). Ἄρατος, ἀ. (ΝΔ). Λουιζιάνα, κ. (ΖΘ). Καρμελίτα, κ. (ΑΕ). Φασουλῆς Φιλόσοφος, ἀ. (ΑΜ). Ἑνωῶ, κ. (ΜΠ). Διάνα, κ. (ΕΠ). Ἔρση, κ. (ΕΣ). Θλιμμένο Βορειοηπειρωτάκι, κ. (....). Ξεφτέρι τῆς Ἠπείρου, ἀ. (....). Βοσκοπούλα, κ. (ΠΜ). Μελαχροινὸς Ἱππότης, ἀ. (ΑΓ). Στέφανος Δόξης, ἀ. (ΚΓ). Μοζαμβίκη, κ. (...). Ἀλία, κ. (;;;). Γκῦ, κ. (!;). Πνοὴ τοῦ Ζεφύρου, κ. (;;). Νικηφόρος Φωκᾶς, ἀ. (ΜΑΚ. ΔΥΝ.). Ρωμανὸς ὁ Λεκαπηνός, ἀ. (ΜΑΚ. ΔΥΝ.) Κωνσταντῖνος Πορφυρογέννητος, ἀ. (ΜΑΚ. ΔΥΝ.) Ἰωάννης Τσιμισκῆς, ἀ. (ΜΑΚ. ΔΥΝ). Ρωμανὸς Ἀργυρός, ἀ. (ΜΑΚ. ΔΥΝ.) Λέων ὁ Σοφός, ἀ. (ΜΑΚ. ΔΥΝ.) Ἰσχὺς τοῦ Πεπρωμένου, ἀ. (ΑΣ). Φρου-Φρού, κ. (ΑΚ).

Ἀνανεώσεις Ψευδωνύμων: Χλωμὸ Δειλινό, κ. Ἰδεολάτρις, κ. Ὄμορφη Κουκλίτσα, κ. Πίκμαν, ἀ. Ἐσθήρ, κ. Ταπεινὸ Κυκλάμινο, κ. Ἄγνωστη, κ. Μικρούλα Τραλαλά, κ. Ἀφελὴς Κυπριοπούλα, κ. Τριφασικὸ Κουνούπι, ἀ. Ἐλπίζουσα Νεότης, κ. Φανφὰν Λὰ Τουλίπ, ἀ. Ἀμαζών, κ. Αὔρα τοῦ Εὐξείνου, κ. Σγουρόμαλλη, κ. Χαρὰ τοῦ Σπιτιοῦ, κ. Ἀνεμώνη, κ. Βαθυγάλανη, κ. Παπαρούνα, κ. Βασίλειος ὁ Μακεδών, ἀ.

Ἡ Διάπλασις ἀσπάζεται τοὺς φίλους της: ***Ἀστραπόβροντο*** (κι' ἐγὼ λυπήθηκα πολὺ νὰ τοῦ διαβιβάσης τὰ θερμά μου συλλυπητήρια·) ***Δούλαν*** (εὐχαριστοῦμε ὅλοι γιὰ τὶς εὐχές·) ***Ἀντουανέτταν Σ. Βαλλιάνου*** (εἶναι στὸ πρόγραμμά μου καὶ φέτος ἴσα-ἴσα θὰ δημοσιεύσω μερικὰ θεατρικὰ ἔργα γιὰ παιδιά· εὐχαριστῶ πολύ·) ***Πεπρωμένον*** καὶ ἀδελφὴν (Ὁδηγὸν ἔστειλα· τὰ ψευδώνυμα, καθὼς θὰ εἴδατε, ἐνεκρίθησαν·) ***Χαράλαμπον Γ. Δενδρινὸν*** (χαίρω κι' εὐχαριστῶ γιὰ ὅσα γράφεις· ἀφοῦ θέλεις νὰ μπῆς στὴν κίνηση, πρέπει νὰ πάρης καὶ ψευδώνυμο· διάβασε τὸν Ὁδηγὸ ποὺ σοῦ ἔστειλα·) ***Ἰδανισμὸν*** (τὰ ἔστειλα ἀμέσως· καὶ πιστεύω νὰ ἐλήφθησαν ἐγκαίρως καὶ νὰ μὴ ἔχασε «τὴν αἴγλη του» ὁ μπονα-μᾶς...) ***Ἔλενταν Βόλγγου*** (γιὰ τὸ ξεσπάθωμα σ' εὐχαρίστησα· νὰ περιμένω λοιπὸν κι' ἄλλο;...) ***Ἀγνὴν*** (καλὴ ἀρχή! τοῦ ἐνεκρίθη καὶ τὸ ψευδώνυμο· εὐχαριστῶ καὶ

πάλι·) ***Φῶτον Λάμψην*** (δυστυχῶς, ὁ χῶρος δὲν μοῦ ἐπιτρέπει νὰ ἐξηγιέμαι καλύτερα· πρέπει νὰ μαντεύῃς, καὶ προκάνταν νἄχῃς ἐμπιστοσύνη τὸ παιζό, εἶδες, δημοσιεύθηκε·) ***Λατάνιαν*** (ἔλαβα· εὐχαριστῶ γιὰ τὰ καλὰ λόγια καὶ τὴν καλὴ ὑπόσχεση·) ***Πριγκίπισσαν τοῦ Ἰδεώδους*** (τοὺς δυὸ ὁμορφοδεμένους τόμους ποὺ στολίζουν τώρα τὸ γραφεῖο σου, εὔχομαι νὰ τοὺς κάνῃς πολλούς, πολλούς . . .) ***Ἀστράτην*** (ἔλαβα· κι' ἐξετέλεσα· μὴν ἀκοῦτε αὐτὰ ποὺ σᾶς λέγει κατὰ τῆς δημοτικῆς· τί ἐκθέσεις σας ὅμως νὰ τοῦ τὶς γράφετε στὴν καθαρεύουσα, κι' ἐπειδὴ τὸ θέλει, ἀλλὰ κι' ἐπειδὴ πρέπει νὰ μαθαίνετε κι' αὐτὴ τὴ γλῶσσα·) ***Σμέλλον Χρύσανθον*** (σοῦ ἐνέκρινα, εἶδες, τὸ ψευδώνυμο· πολὺ μοῦ ἄρεσε τὸ πρῶτο σου γράμμα κι' ἐλπίζω νὰ μοῦ γράφῃς συχνά· ἔμπρός, νέο μου Διαπλασόπουλο, νὰ τὰ φτάσῃς ὅλα!..) ***Τροΰλλην Χαριτιάδην*** ('Οδηγὸ καὶ φυλλάδια ἔστειλα· εὐχαριστῶ πολύ·) ***Μονάκριβην*** (βεβαίότατα, μπορεῖ κανεὶς νὰ ξεσπαθώνει ὅλο τὸ χρόνο· ἐκεῖνο τὸ «ὦς τὴν Πρωτοχρονιὰ» τὸ εἶπα γιὰ παλιοὺς συγδρομητὰς ποὺ δὲν εἶχαν ἀνανεώσει ἀκόμα τὴ συγδρομή τους· εὐχαριστῶ πολὺ καὶ περιμένω·) ***Γόρδιον Δεσμὸν*** (στὸ Ἀθηνοψήφισμα μόνο τὰ ψευδώνυμα,—κι' ἀπ' αὐτὰ πάλι μόνο τὰ ψευδώνυμα τοῦ 1929 — εἶναι δποψήφια· ἑπομένως τὰ ὀνόματα τῶν Συλλόγων δὲν εἶναι· ἔστειλα 12 τετράδια·) ***Ἐννὼ*** (ἢ 10 σελλίνια, ἢ 147,50 δραχμές, τὸ ἴδιο εἶναι·) ***Περιπλοκάδα*** (σοῦ τὴν ἀντικατέστησα·) ***Μαίρην Παππᾶ, Ἰδεολάτριν, Μικρὴν Ἀρτίστραν, Νικόλαον*** καὶ ***Ἀριστείδην Δ. Ποθητὸν*** κτλ. κτλ.

Πέτρόψαρο, Μαίρην Π. Πάνου, Μιχαὴλ Γ. Κούμπαν, Εὐάγγελον Παπαντωνάκην (ἔστειλα).

Εἰς ὅσας ἐπιστολὰς ἔλαβα μετὰ τὴν **6 Ἰανουαρίου**, θ' ἀπαντήσω στὸ ἐρχόμενο.

ΤΟΜΟΙ
ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

Τῆς ***Α' Περιόδου*** (1879 – 1893) ἀπὸ τοὺς ἐκδοθέντας 24 τόμους ὑπάρχουν ἀκόμη μόνον οἱ ἑξῆς τρεῖς: 7ος, 14ος, καὶ 18ος. Ἕκαστος τόμος δρχ. ***25***, ταχυδρομικῶς δὲ ἀποστελλόμενος δρχ. ***28,50*** διὰ τὸ Ἐσωτερικὸν καὶ δρχ. ***35*** διὰ τὸ Ἐξωτερικόν.

Τῆς ***Β' Περιόδου*** (1894 – 1929) ὑπάρχουν ὅλοι οἱ ἐκδοθέντες τόμοι, 35 ἐν ὅλῳ. Ἐκ τούτων, οἱ μὲν Τόμοι τῶν ἐτῶν 1894 - 1928 τιμῶνται ἕκαστος ἄρραφος δρ. ***80*** καὶ ραιμένος δρ. ***85***. Ὁ δὲ ***Τόμος τοῦ 1929*** τιμᾶται ἄρραφος δρ. ***110*** καὶ ραιμένος δρ. ***115***.

Ταχυδρομικὰ τέλη ἑκάστου τόμου προσθετέα εἰς τὰς ἄνω τιμάς: Διὰ τὸ Ἐσωτερικὸν δρχ. ***5*** ὁ ἄρραφος καὶ δρχ. ***15*** ὁ ραμμένος, διὰ δὲ τὸ Ἐξωτερικὸν δρχ. ***23*** εἴτε ἄρραφος εἴτε ραμμένος.

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

ΣΥΝΕΧΕΙΑ τοῦ 248ου Διαγωνισμοῦ. Τοῦ φυλλαδίου τούτου αἱ λύσεις εἶναι δεκταὶ μέχρι τῆς 11 Μαρτίου.

73. Λεξίγριφος

Κερασφόρο καὶ θεὰ
Ἂν τὰ βάλῃς στὴ σειρά,
Ἕνα αἰγύπτιο θεὸ
Θὰ μᾶς κάμῃς στὸ λεπτό.

Ἐγγλεζίτσα

74. Συλλαβόγριφος

Τὸ πρῶτο ἀντωνυμία
Σὲ γένος θηλυκό,
Τὸ δεύτερο εἶν' ἡ ἴδια
Ἀλλὰ στἄρσενικό.
Μ' αὐτὰ τὰ δυὸ νησάκι
Τοῦ Αἰγαίου ἀποτελεῖται.
Ἔμπρός, καλοί μου λύται!

Χρῆστος Ι. Σολιωτης

75. Τονόγριφος μετὰ Στοιχειογρίφου

Εἶμ' ὄνομα κοινότατο,
Τὸν τόνο κατεβάζω.
Καὶ γίνομαι ἱερό.
Τὸ ἴδιο πάλι, γράμμα μου
Πετῶ καὶ στὸ κεφάλι
Δυὸ κέρατα φορῶ!

Δὲν Ζουὰν

76. Ἀναγραμματισμὸς

Πορεύομαι μὲ τάξη, πειθαρχία,
Στήριγμα τῆς πατρίδας καὶ [καμάρι.
Μὰ λίγο ἂν ἀνακατευτῶ,
Τὴν τάξη μου θὰ διαδεχθῇ ἀ- [ταξία,
Ὁ διάβολος τὴν πειθαρχία θὰ [πάρῃ,
Κι' ἀτίθασσο μπουλούκι καταντῶ.

Τσουκνίδα

77. Πυραμὶς

\+ =Σύμφωνον.
* + * =Ὥρα τ. ἔτους.
* * + * * =Μέρος ναοῦ.
* * * + * * * =Ἀρχ. ποιητὴς
* * * * + * * * * =Ἡμέρα.

Οἱ σταυροὶ καθέτως μεγάλη νῆσος τοῦ Αἰγαίου.

Μῦρο τοῦ Μαγιοῦ

78. Μαγικὴ Εἰκὼν ἄνευ Εἰκόνος

— Λουκᾶ, Πάρι, καὶ σύ, Κατίνα, καθῆστε ἀκόμα, ἔχουμε νὰ φάμε καὶ σαλάτα καὶ φροῦτο.

— Μὰ τί σαλάτα; τί φροῦτο;

— Σᾶς τὰ εἶπα καὶ τὰ δυό!

Γεώργιος Βέρρος

79. Διπλὸ Κεφάλι

νομός, ἀφή, ὄνος, ὕλη.

Εἰς ἑκάστην τῶν λέξεων τούτων νὰ προστεθῇ ἀπὸ ἓν γράμμα ὡς κεφαλή, ὥστε νὰ σχηματισθοῦν ἄλλαι τόσαι λέξεις, τῶν ὁποίων τἀρχικὰ νἀποτελοῦν ἑλληνικὴν πόλιν.

Ναυτάκι

80. Ποικίλη Ἀκροστιχὶς

Τὸ πρῶτο γράμμα τῆς πρώτης τῶν κάτωθι ζητουμένων λέξεων, τὸ δεύτερον τῆς δευτέρας, τὸ τρίτον τῆς τρίτης καὶ καθεξῆς, ἀποτελοῦν θεὸν ἢ πλανήτην.

1, Εἷς τῶν τριάκοντα· 2, Μαθητὴς τοῦ Σωκράτους· 3, Ἀρχαία πόλις τῆς Στερεᾶς· 4, Νεώτερος μέγας ἐξερευνητής· 5, Ἱερεὺς τῆς Τροίας· 6, Ἀρχαῖος ρήτωρ.

Ξιφομάχος

81. Γρῖφος

Εἴθε : : Πᾶς Χ οἱ (λύται – τὸπαν)

(Ρητὸν Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου).

Πάνθεια Ἀβραδάτου

82. Μικτὸν

ρη - ιλας - πινο

[Νέον εἶδος Φωνηεντολίπου καὶ Ἐλλιποσυμφώνου, εἰς τὸ ὁποῖον κάθε λέξις δηλοῦται μὲ μερικά της γράμματα, σύμφωνα καὶ φωνήεντα ὁμοῦ.]

Ἀμαρυλλὶς

Διὰ τοὺς Γαλλομαθεῖς

83. Charade

Mon premier, certes, n'est plus [à boire;
Mon second aussi n'est plus à [faire;
Mon entier, pour une salle à [manger
Est un meuble des plus neces- [saires.

Τραπουλοχαρτο

84. Sans Voyelles

rn - d - trp

Γιγαντιαῖος Νάνος

ΛΥΣΕΙΣ

τῶν Πνευμ. Ἀσκησ. τοῦ φύλ. 43

625. Περιανδρος (περί, Ἄνδρος.— 626. Ἄρκτος, ἄρτος. — 627. Ἀρράς, Σάρρα.— 628. Κῦρος, κηρός.—629. Ὁ Ὄλυμπος εἶναι ὄρος. (Ἡ ἀνάγνωσις ἀπὸ τὸ Ο τοῦ δευτέρου στίχου περιστροφικῶς.)

Ο Ν Κ
Ν Α Α
Ο Π Τ
ΣΤΟΜΑ
Α
Ε
Ω
Ν

631.
Σ Α Σ Σ
Η Ι Ο Ο
Μ Μ Ν Ν
Ρ Η Α Α Α Ε Η
Ε Α Ρ
Ο Ο Ω
Σ Σ Ν

632-636. Διὰ τοῦ Ω: Ὥρος, ὥρα, χῶρος, μωρός, Παίων. — 637. ΓΝΩΘΙ ΣΑΥΤΟΝ (Γεώργιος, ναός, ὥρα, θεός, ἴον, σαῦρα, Ἀθηνᾶ, ἅλος, Τῆνος, Ὄλυμπος, Νινευί)—638. ΒΑΡΚΕΛΩΝΗ (Ἄννα, Ρέα, Κλέων, Ἕλλη, Λέρνη, ὥρα, Νέρων, Ἥβη). —639. Παναμᾶς. 640. Πάντα ρεῖ. 641. ***Ἀγαπημένη Διάπλασις*** (Ἀγᾶ, πῖ μὲ νῖ, διὰ πλ ας, εἰς).

ΜΙΚΡΑΙ ΑΓΓΕΛΙΑΙ

Διὰ 1 ἕως 4 **0** τὸ πολὺ λέξεις μὲ ἁπλᾶ στοιχεῖα δρ. **6**, τὸ ἐλάχιστον τίμημα. Πέραν τῶν **10** λέξεων **80** λεπτὰ ἡ λέξις, μὲ παχὲς δὲ στοιχεῖα λεπτὰ **70** καὶ μὲ κεφαλαῖα δρ. **1**. Ὁ χωριστὸς στίχος δρ. **3**. Οἱ μὴ συνδρομηταὶ πληρώνουν τὰ διπλᾶ. Ἡ προπληρωμὴ εἶναι ἀπαραίτητη.

| Α' — 88 |

Μπαίνοντας στὸν μυρωμένο Διαπλασόκοσμο χαιρετᾶ ὅλους ἐς.

Βάτραχος Νο 3

| Α' - 89 |

Ὁ **Ἡσαΐας** στέλνει ἕνα γλυκὸ χαιρετισμὸ στὰ Διαπλασόπουλα, μπαίνοντας στὸν κύκλο τῆς Διαπλάσεως, καὶ τὰ εὔχεται εὐτυχισμένον τὸν καινούργιον χρόνον.

| Α' — 90 |

Ἀνταλλάσσω Μ. Μυστικά. Δ/σις: Κλεοπάτραν Ἀλμπρου, Ἐγνατίας 112 (Διὰ Η), Θεσσαλονίκην. **Ἡσαΐας**

| Α' — 91 |

Ἀνταλλάσσω κάρτες ἠθοποιῶν. Ταρζάν, Κιουρτοξίδη. τί γίνεσθε; Πρόκρις, Μπουφίδου, μὲ ξεχάσατε; Δ/σις: Δέσποινα Παπαδοπούλου. Κωνσταντίνου Παλαιολόγου 147 (Διὰ Ταρζὰν τῶν Πιθήκων) Θεσσαλονίκη. **Ταρζὰν τῶν Πιθήκων**

| Α' — 92 |

Ποιός εἶμαι; . . εἶμαι . . . μά, **Λάουρα**, εἶμαι ἡ Γαπεινὴ **Ψυχούλα**.

| Α' — 93 |

Τρανὰ εἰρωνεία αὐτή, Νίκη.

Μήτσος

| Α' — 94 |

Κάθε εὐγενικὴ ψυχὴ θὰ ψηφίσῃ τὸν·

Ταρζὰν

| Α' — 95 |

Διαπλασόπουλα ες, δόστε μιὰ ψῆφο καὶ στὸν:

ΝΑΠΟΛΕΟΝΤΑ

Ὑποψήφιον δημοψηφίσματος 1929.

| Α' — 96 |

ΕΥΘΥΜΟΙ ΝΕΟΙ

Ὁ σκοπὸς τοῦ συλλόγου μας εἶναι πατριωτικός. Ζητεῖστε πληροφορίες (Α' — 33). Ἔμπρὸς ὅλοι στὸ σύλλογό μας μέλη κι' ἀντιπρόσωποι.

| Α' — 97 |

Εὔχομαι στὰ Διαπλασόπουλα Τρισευτυχισμένο τὸν καινούργιο χρόνο.

Καρμελίτα

| Α' — 98 |

Ἀλληλογραφῶ, ἀνταλλάσσω κάρτες, ἠθοποιοὺς μὲ ὅλους ἐς. Φρύνη, Σιμώνη, Ἀκακία, Δόν-Ζουάν, Πειραχτήρι, ἀλληλογραφοῦμε; Δ/σίς μου: Διοχάρους 14, Δίδα Πόπη Βοδάλη διὰ Καρμελίτα, Ἀθῆναι.

Καρμελίτα

| Α' — 99 |

Προκηρύσσω διαγωνισμὸν καρτῶν ἠθοποιῶν Συμμετοχὴ ἐλευθέρα. Προθεσμία 2 μηνῶν. Δ/σις: Παυλόπουλον, Περγάμου 27, Ἀθήνας.

Φασουλῆς Φιλόσοφος

| Α' — 100 |

Ἀλληλογραφῶ, ἀνταλλάσσω τετραδιάκια μὲ ὅλους-ες. Στεῖλατε: Κ. Μαρίνον Μαρτίνου, Θήβας διά:

Ἐλπίζουσα Νεότητα

| Α' — 101 |

Νὰ πολέοντα πῆγε ὁ ἀδελφός σου! Ἐσὺ δὲν εἶσαι ὅμως ὁ Ν. Δ. . . ! Χωρὶς ἀμφιβολίαν.

Σιμώνη

| Α' — 102 |

Εγγλεζίτσα, Ὀρφέα, Τζιτζιφιόγκο Ξενιτεμένο Ἠπειρωτάκι, νὰ μὲ συγχωρῆτε· ἄργησε ἀπάντησίς μου.

Σιμώνη

| Α' — 103 |

Μπαίνοντας στὸ Διαπλασόκοσμο, χαιρετῶ ὅλους ες· ἀλληλογραφῶ. Δ/σις: Ἰωάννην Βελιάνην, Πωγωνιανὴν (Ἠπείρου) **Θλιμμένο Ἠπειρωτάκι**

| Α' — 104 |

Χαῖρε. Διαπλασόκοσμε. Ἀλληλογραφῶ μὲ ὅλους ες καὶ περιμένω. Δ/σις: Δημήτριον Τσελεμέγκον, Πωγωνιανὴν (Ἠπείρου). **Ξεφτέρι τῆς Ἠπείρου**

| Α' — 105 |

Διαγωνισμός: Αἱ ἐναντιλέξεις ἀποτελοῦν πρωτεύουσαν: Εὕρετέ την καὶ στεῖλτε στὴ Δ/σιν: Δήμητρ. Ζαμπέλαν. Πωγωνιανὴν Ἠπείρου. Συμμετοχὴ πεντόδραχμος. Προθεσμία δίμηνος. Περιμένουμε ἀπ' ὅλους.

ΠΗΛΑΤΕ ΒΟΥΣ
Πωγωνιάτης, Κορακῆς

| Α' — 106 |

Λατάνια, **Μιμόζα**, μεγάλη χαρὰ θὰ μοῦ κάνῃ ἡ γνωριμία σας. Θὰ ἠρθεῖτε μιὰ κάρτα σας; Δ/σις: (ΚΘ' — 1027) διὰ:

Νίκ Λάΐν

| Α' — 107 |

Διαπλασόπουλα - ες, πρωτομπαίνοντας στὴν κίνηση τῆς Διαπλάσεως, σᾶς εὔχομαι εὐτυχισμένο τὸν καινούργιο χρόνο.

Σπόρτσμαν

| Α' — 108 |

Ἀνταλλάσσω κάρτες μὲ ὅλους ες καὶ ἀλληλογράφῶ. Στεῖλατε στὸ Δ/σιν: (ΚΘ — 1027) διά:

Σπόρτσμαν

| Α' — 109 |

ΒΑΣΙΛΕΙΣ ΜΑΚΕΔΩΝ καὶ **ΒΑΣΙΛΕΙΣ ΜΠΑΛΑ** γιὰ τὴ γιορτούλα σας χίλιες εὐχές.

ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ ΦΟΚΑΣ

| Α' — 110 |

ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΗ ΔΥΝΑΣΤΕΙΑ

Κατεχόμενοι φέτος στὸ Δημοψήφισμα μὲ τὸ ὑπέροχο ψευδώνυμο

ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΜΑΚΕΔΩΝ

ζητοῦμεν τὴν ὑποστήριξη ὅλων. Παρακαλοῦμεν δὲ ὅλους νὰ ψηφίσουν τὰ κάτωθι ψευδώνυμα:

ΜΟΚΟΚΟ — ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΤΟΥ ΔΑΣΟΥΣ — ΤΑΡΖΑΝ — ΚΥΑΝΟΛΕΥΚΟΝ ΛΑΒΑΡΩΝ — ΔΑΚΡΥΣΕΜΕΝΗ ΜΑΤΙΑ — ΜΑΡΜΑΡΟΜΕΝΟΣ ΒΑΣΙΛΙΑΣ — ΠΙΣΤΙΣ-ΠΑΤΡΙΣ — ΕΝΔΟΞΟ ΣΟΥΛΙ — ΑΠΤΕΡΟΣ ΝΙΚΗ.

Τύποις ΣΕΡΓΙΑΔΟΥ, Γεωργίου Στράτου 10, Ἀθῆναι